

Cimkora

GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK.

TARTALOMJEGYZEK:

Cimkép. *Cseng a kasza.* (Ócsvár rajza.) – Benedek Elek: *Cseng a kasza.* Vers. – *Veréb Jankó második levele* (Pályázat.) – Benedek Elek: *Szotyori mester.* (Gyermekkori emlék.) – Hanzéros Géza: *Apám.* Vers. – Gulyás Károly: *Hűbele Balázs.* Mese. – Tamás érdeklődik. (A méhekről.) – Kristóf György: *Az én első jutalomkönyvem.* (II. rész.) – Kondor Ferenc: *Dicső.* Vers. – Szentimrey Jenő: *Halkirályfi ajándék-koronája.* Mese. – Bölöni Jolán: *Cserebogár kisasszony.* Vers. – Elek nagyapó: *Két veszekedő közt...* – Nagymama: *Apró tordai történetek.* – *Fejtörő.* – Elek nagyapó üzenet. – Mellékleten: Kertész Mihály: *Szökés a teknőben.* (Két csapott diák kalandjai a Tiszán.) o o o o o o o o o

Ócsvár R.
1923

A Cimborát a Szabadsajtó könyvnyomda és lapkiadó rész-
vénytársaság, Szatmár, adja ki. □□□□□□□□□□

A Cimborát Kisbaczonban Benedek Elek nagyapó szerkeszti,
leveleiteket, rejtvénymegfejtéseiteket az ő címére küldjétek.
Elek nagyapó pontos címe: Batani-mici (Kisbaczon), utolsó
posta Batanii-Mare (Nagybaczon) Háromszék megye. □□□

A Cimborát úgy rendelhetitek meg, ha levelező-lapot irtok
Szatmárra, a Cimbora kiadóhivatalának, amelyben kéritek a
lap megindítását. Ugyanskör postautalványon küldjétek be
egy negyedévi előfizetési díjban 50 leut. □□□□□□□□□□

A Cimborát csak az az előfizető kaphatja állandóan és pon-
tosan, aki az előfizetési díjak pontos beküldéséről gondoskodik.

A Cimborából szívesen küldünk bárkinek és bárholá mu-
tatványszámot. Aki még nem ismeri Elek nagyapó pompás
gyermeklapját, kérjen tőlünk mutatványszámot és mi ingyen
azonnal küldünk is. □□□□□□□□□□□□□□□□□□

A Cimbora hetenként, vasárnap, husz oldal terjedelemben
jelenik meg és benne minden olvasó megtalálja a maga olvas-
mányát. A Cimbora apró elemisták számára éppen úgy közli
a maga meséit, verseit, humoros elbeszéléseit, mintahogy gon-
doskodik a nagyobb diákok és diák-leányok olvasnivalójáról
is, akik részére regényeket, ismeretterjesztő cikkeket, komo-
lyabb tárgyú elbeszéléseket közöl. □□□□□□□□□□

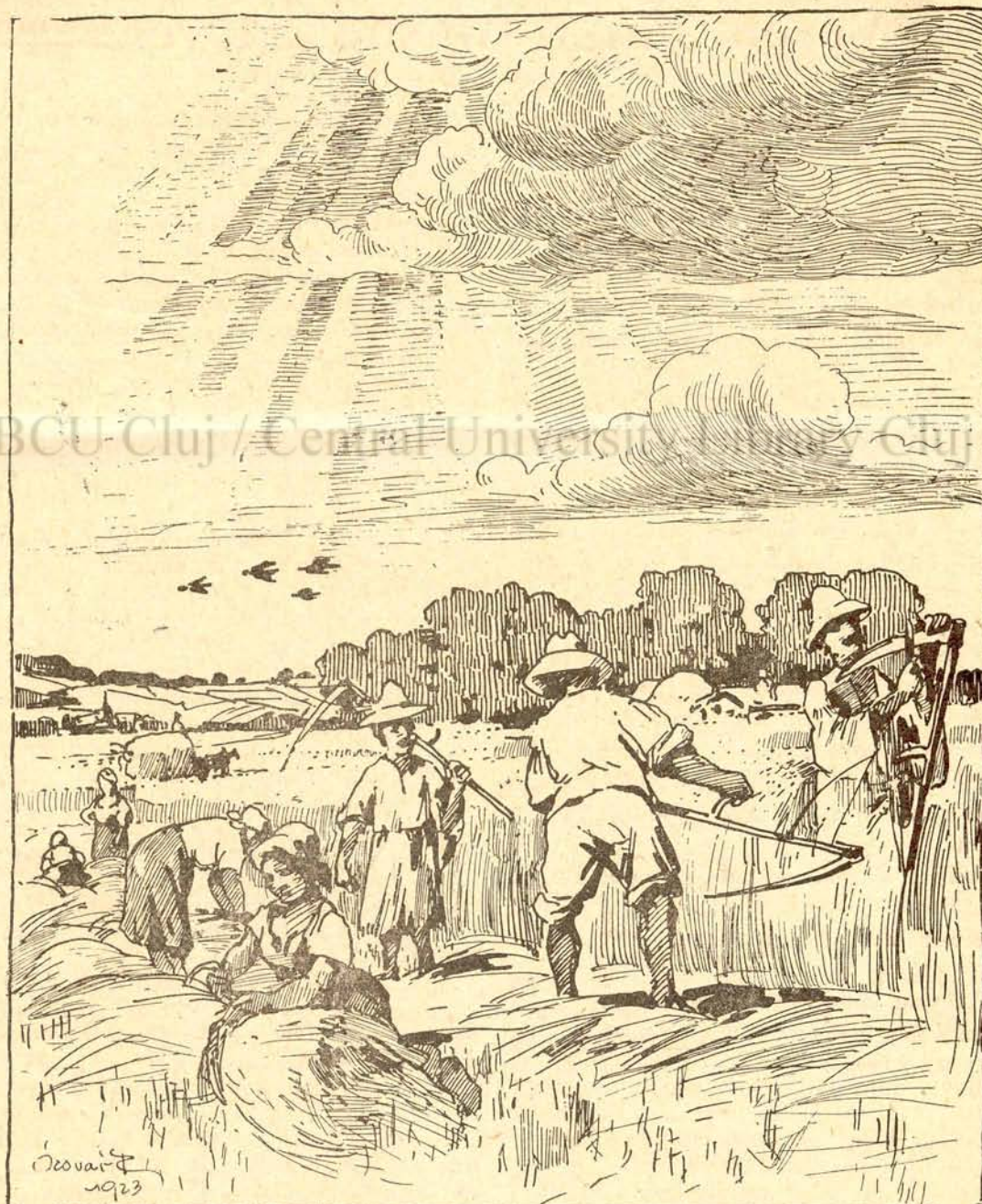
A Cimborát szeressétek, olvassátok, terjesszétek!

A Cimbora előfizetési ára Románia területén negyedévre
50 leu, félévre 100 leu, egész évre 200 leu; Csehország terü-
letén negyedévre 10, félévre 20 és egész évre 40 csekkorona.

GIMBORA

10 GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főzetkészítő: BENEDEK ELEK

Cseng a kasza, — peng a sarló.

Cseng a kasza, peng a sarló.

(Képpel az első oldalon.)

Cseng a kasza, peng a sarló,
Nyomán fel-felsir a tarló,
Menekül a fürjmadár.
Buzatenger hol hullámozott,
Keresztberakott kalászkok —
Templommá lett a határ.

Lám, mit művelt munkás béke,
Munkás kezek verejtéke!
Van ennél szebb diadal?
Elet lett a buzaszemből,
Istenáldás, melyért zendül
Milliók ajkán háladal!

B. E.

Veréb Jankó második levele.

— Pályázat. —

Veréb Jankó újabb levelet irt Budapest-ről Elek nagyapónak, mégpedig azzal a kéréssel, hogy ha már „világsuffjára“ az első levelét kinyomtattam a Cimborában (az ő helyesírása szerint, a Cintorában), nyomassam ki ezt is, igazítsák helyre, ha tudják az unokáim, ő nem sajnálja tőlük a könyvet, ha megnyerik. Nos, én ki is nyomtatom Jankó levelét s megint kitűzők tiz könyvet azoknak, akik legjobban helyreigazítják, de most szigorubb leszek, mint első alkalommal: nem elégszem meg az egyes szavak helyreigazításával, de különösen vigyázzok arra, hogy Jankó egy mondatban, vessző, pont, kettős pont, felkiáltó- és kérdőjel nélkül irt levelét hogyan szedik szét mondatokra és mellékmondatokra.

A pályázatra jó hosszú időt adok: ez évi *szeptember hónap utolsó napjáig* kell beérkeznie minden pályaműnek, nagyapó azokat aztán szép rendjében elolvassa s *október hónap végén* az eredményt kihirdeti. Ha tiznél több lesz az *egészen sikerült pályamű*, a kiadó bácsit meg fogom kérni, hogy pótolja meg a tiz könyvet.

Remélem, ezuttal még többen vesztek részt a pályázatban.

Igy szól pedig Veréb Jankó levele:

Köt levellem Pestön 1923ba Juli 1ső a 1/2 10 orrai Ulysag szerkeztetőségibe.

Tisztót Nagjapo ur!? Megovasám az Cintora ulyasgba levellem az hejireikasztat es miből sokatt tanolék s nem harakszom hogj villag tsufjara kitete az Cintoraba had tanolya-nag belole az erdeji tesverek én es tanolttam eből sogat többet mind az isgolaba kibe egj tellet jartam hejj ha vékig jartam vona az iskolat móst én es urr vonég mind a gazdam Gavalér Janos urfi most én es lehetnek ulyasg-serkeztetö mind ő pedég ő es csak felig jarta

vegig az kollégjomott s no hajon csag ide nagjapo urr neki honabjara 3 szaz 1000 goronat nyomitnak az markaba de igj es eligonsagelig éri vegit az honabnak oljann szernyu nadj az derágaság hogj az Jédus verrje meg az ki cse-nálta hát én osztég hodj tугyak élni migor neköm csag huszon5 ezör gorona az füzetes még ezör sem essik nabjara ikasz hodj kabogatok boravallott az irro urraktol akkik irast hozznak hodj Janko urfi agya ki no vaj agya ki vaj nem mer Janko urfi szernyen klitikuss hamar megmongya akarméjjiknek kuss ki még nadjaponak es mek mondaná ojan nadj urr mozsó ökeme én meg csak szegen szoga vadjok de lellkömön nintsen pizok hej tisztót nagjapo urr de szeretnek haza meni ugj faj szívem az en eldes hazamer hodj majt mekszagad de nem lehet met ebe az minutumba epeng 6van ezör gorona kel ezör leu forinter hat eszt én honet vegjem ezör esztendökig se tudnek enyit gjütögetni hej pedég szeretnem bar meg ecer latni az en szeköl hazzamat s hej szeretnek mekfe-redni az marosba ha bele nuodnék aszt sem banom nem én Isten! ucsegén de man Isten! idj rendollte hodj az dennaba feregjek az es jó de megsem az maros hat tisztót nadjapo urr hodj van hodj szogall az egesege neköm az csag vona de udj meg vadjok buvel ragva mind az borizzu almafa kettő három vadjon rajtta még es lehojlik alata mejhöz hasonlot nem kévanog senginek az Jédus algya meg tisztót nadjapo urrat mindön barmaival s urri csaladjaval kezit csolkoja

Veréb Janos asz 1/2 10 orrai ulyasg algalmazotya

A Kiadó bácsi még mindig azt tapasztalja, hogy igen sok előfizető a hátralékos előfizetési díjat máig sem küldötte be.

A lapot csak azoknak küldhetjük, akik hátralékukat befizetik. Kérjük tehát ismét és nyomatékosan, hogy a hátralékot e hó végéig okvetlenül küldjék be, mert aki ezen az időn túl is hátralékban lesz, annak a lapot beszüntetjük.

Szotyori mester.

— Gyermekkorai emlék —

— Irta Benedek Elek —

Volt nekem négy esztendő koromban egy igen kedves pajtásom; Szotyori József a neve. Ez a Szotyori József föl-fölkapott nagy-erős karjára, úgy vitt az iskolába, ott mutogatta nekem a falitáblákon azokat a különös figurákat. Először azt mutatta, amelyik olyan volt, mint az ekekabaja. Ennek a neve volt: A. Aztán megmutatta azt a figurát, melynek kettős hasa volt, mint a szárazbetegségben sinylődő, dagadt mellű Bogdán Mihálynak: az egyik az igazi hasa, az is puffadt, a másik a melle, az is. Ennek a neve volt: B. És következett az a figura, mely a félholdhoz volt hasonlatos. Ennek a neve vala: C. Így mutogatta nekem végig ezeket a furcsa figurákat, nagyokat, kicsinyeket, s otthon csak nevettek, hogy az a bolondos Szotyori bácsi ősztől tavaszig buksi fejecskémbe palántálta az egész ábécét s — hallj csodát! nagy betűket, apró betűket össze is rakosgattam, s mikor az ötödik esztendő felé lépegettem, „úgy olvastam, mint a viz.“

Valamint volt idő, amikor, a 90-ik zsoltár szerint, „sem ég, sem föld nem voltanak“, azonképpen volt idő, „amikor tanítóképzők sem voltak“. Amikor az volt a legalkalmasabb tanító aki lehangosabban énekelte a zsoltárokat, s kifogástalan pennát tudott hasítani a lud tollából, tiszteletes uram és a nemes presbitérium egzamináló széke előtt. Ez volt ám csak a jó világ! mosolyogják le a mai, hirtelen érett gyerekek. Hát, gyerekek, ez a világ olyan világ volt, hogy akkor is, akinek egy csöpp esze volt, megtanult írni, olvasni, számolni, az ökor meg akkor is ökor maradt, ha Bécsbe vitték is, a közmondás szerint. Sőt; ökor marad az ökor ma is.

Ki volt, mi volt ez a Szotyori József? Szegény diáklegény. Az udvarhelyi kollegiumból került a mi kis falunkba mesternek. Így hívták s hívogatják ma is a kántortanítót. Bolondos, jókedvű, magasnövésű, szélesvállu legény volt. Alig hiszem, hogy négy diákosztálynál többet járt volna ki, pedig 18–20 éves lehetett, amikor a „csonka“ mester örökébe lépett. Azért hívták csonka mesternek, mert egyik keze megbénult, talán azért mondott le, késő öregségében, mivelhogy csak félkézzel billegethette a kis szuszogó, sipoló orgona billentyűit. Nyugalomba ment hát a vén csonka mester, el is költözött a fiához a szomszéd vármegyébe, de nyár vége táján a képezésre rendesen visszajött. Kepének nevezték s nevezik a székekelyek ma is a papi meg a kántori fizetést. Minden gazda, kinek legalább tizenkét kalangya őszi s ugyanannyi tavaszi gabonája termett, ebből kettőt-kettőt a papnak, egyet egyet a mesternek adott. Ezek után következ-

tek a félkepekések, s legvégül az „oszporások“, a földtelen emberek, akik egy pár garassal rótták le adójukat Isten szolgáinak.

No, most figyeljete ide. Lehetett az én falumban ennek előtte ötven-hatvan esztendővel, 50–60 egész meg félkepező gazda, kerek számban hát ötven kalangya kenyérnek való gabonát, ugyanannyi zabot kapott a mester. Igen ám, de ennek a fele a csonkamestert illette, Szotyorinak eszerint maradt 25 kalangya gabonája, ugyanannyi zabja. Egy kalangyában van 27 kéve. Ha elhiszitek nekem, s pedig elhihetitek, hogy egy kalangya rozs jó ha eresztett két véka szemet, ugyanannyit a zabnak is a kalangyája, eltűnődhetek azon, miből élt s ruházkodott Szotyori József. Ötven véka gabona, ötven véka zab. Vala pedig egy véka rozsnak az ára akkoriban egy német forint, egy német forint pedig 40 krajcár. A zab ára is e körül forgott, csak akkor szökött fel egy kicsit, ha háborus hírek keringtek a levegőben. Akárhogy forgatom, Szotyori József képét pénzben nem tudom többre becsülni száz német forintnál. Ehhez még hozzáteszek 10–15 szekér fát, egy-két szántóföldet s kaszálót (az egész kitehetett egy holdat) s hozzá veszem meg azt is, hogy esztendőn át temetőbe kísért 5–6 halottat 20 krajcárjával, felvittek az iskolába 30–40 gyermeket s fizettek minden gyermek után 20 krajcárt: bizony, még kisült, hogy Szotyori József fizetése felrugott 150 német forintra. Hiszen, igaz, ha nem csordult cseppent. Teszem azt, a jobb módú asszonyok, amikor a gyermeküket felvitték az iskolába, kedveskedtek eggyel-mással, ki egy csirkével, ki egy tojással. Szerda és szombat délután — játékdélután volt. Hol az iskola udvarán, hol a cinteremben szaladgáltak, verekedtek a gyermekek, ezt a szaladgálást-verekedést azonban meg kellett váltani. Egy tojás vagy egy cső kukorica volt a váltság. Még ma is kacag a lelkem, ha eszembe jut az a szörnyű eset, melynek keservesen siró hőse voltam iskolába járásom egy szép délutánján. Szóttas ujjaskám zsebében volt a játékdélután váltsága: egy tojás. Ez a tojás, addig feszengtem a padban, egyszerre csak ropp! eltört. Jaj, Istenem, nyilalt kis szivembe a rémület — most nekem nem szabad játszanom! Keserves sirásban talált a mester, a Szotyori utóda, épp oly fiatal legény, mint ő.

— Hát te miért sirsz? — kérdezte Benkő bácsi.

A gyermekek válaszoltak helyettem, ki részvétellel, ki kárörömmel.

— Eltört a tojása! Fél, hogy nem játszhatnak!

— No, ne sirj, simogatta meg a fejemet Benkő bácsi, azért szabad játszani.

Igen, még ma is kacag a lelkem ezen, s még ma is érzi kezem a zsebemben szétfolyt tojás tapadós nyirkosságát. Próbálja meg csak valamelyik, töressen el egy tojást a zsebében, — ha ugyan akad oly könnyelmű gyerek ebben a drága világban — aztán nyúljon a zsebébe: halála napjáig nem szabadul attól a kellemetlen érzéstől, amit ez a tapadós nyirkosság okoz.

De visszatérek Szotyori Józsefhez, mert tudom, kíváncsiak vagytok, hogy valóság-e vagy mese az az aranykor, amikor százötven német forintból megélhetett egy ember? Erre csak azt felelem: a csonka mester nemcsak megélt ennek a duplájából, de még tanította is a két fiát az udvarhelyi kollégiumban. Szotyori Józsefnek uridolga volt. Ő egész nap a mi házuknál lógott, ott ebédelt, vacsorált, talán frustokolt is. Kis szobáskájába, mely egy földel alatt volt az egyetlen iskolaszobával, csak háltni járt. Egykoru volt Gábor bácsival, az én testvérbátyámmal, nagy pajtáságba keveredtek, s rosszul mondtam, hogy lógott nálunk: Kora tavasztól, amikor megadta az egzámot, késő őszig, amikor ember, állat földel alá húzódott, s megnyitott az iskola is, Szotyori nagy buzgón dolgozott: szántott, kapált, kaszált, szénásszekeret rakott, fát vágott a legényekkel, s mindezt széles jókedvvel. Ő volt a még mindig szomorkodó, Ignáczkának, az én diáktestvéremnek véletlen halálát sirató családnak jókedvre derítője: ő „duvasztott“ nekem furulyát a füzfa mézgás héjából; ő faragott nekem szekerecskét (szekerecskébe kerekcskét); ő vett fel nagy-erős karján s vitt enyhe téli napokon az iskolába, végig mutogatván a falitáblák csudálatos figuráit. Ez a 18 éves legény a 150 német forintért minden télen megtanított 20–30 gyermeket olvasni, írni, számolni; az esztendő ötvenkét vasárnapján száznégyszer énekelt zsoltárokat és „dicséreteket“; három sátoros ünnep 3–3 napjára is esett 18 istentisztelet; néha a pap helyett könyörgést is olvasott: elmondta szép rendibe a Miatyánkot; öt-hat halottat énekelve kísért ki a temetőbe. Ez a 18 éves ifju szolgálja volt Istennek, szolgálja volt a mi házuknak, ennek is, annak is jókedvvel — ugyan bizony, akartok még ennél többet?

Várta-e, nem-e vigkedvű Szotyori a vén csonkamester halálát, erre csak a mindent látó s tudó Isten adhatna feleletet. Szeretett volna-e fészket rakni, azt az én ébredező lelkem ugyan vehette-e észre? Egy bizonyos, hogy félkezére nem rakhatott fészket, a vén csonkamester pedig nem akart meghalni. Mert ilyen csökönyös minden vén ember. Magam is ilyen vagyok.

A vén csonkamester pontosan eljött a félkepezért, kicsépeeltette, szekérre rakatta s

vitte a fiához. Vele jött a vén mesterné is, vékony, töpörödött asszony, akinek elméje csendes örületre háborodott abban az esztendőben, amikor a világ legnagyobb költője nyomtalan eltűnt a segesvári csatatéren. Ott esett el egyik fia a csonkamesternek is. Mindenki elhitte ennek a fiúnak a halálát, csak az anyja nem. Várta éjjel-nappal, szakadatlan, ott bolyongott a falu végén, onnét leste, várta, mikor bukkan fel kedves alakja „düllő gödör“ felől, ahol az út a falunak kanyarodik. Addig várta, addig leste, míg elméjére homály nem borult, és akkor sorba járta a házakat, mindennüvé beszólt:

— Nem látták-e a fiamat, lelkeim?

— Nem láttuk, lelkem, nem, — minden háznál ez volt a felelet.

Néhol az ágy alá is benézett: hátha ott rejtődzik a zsandár elől? Szegény csonkamesterné, ő nem a félkepezért jött, mint az ura. Ő most is a fiát kereste. Alomkórosként bolyongott szerte a faluban, beszólt mindenüvé: — Nem látták-e a fiamat? S mindig csak ez a felelet: Nem láttuk, lelkem, nem.

Milyen szép, milyen érzékeny, milyen megható költeményt lehetne írni erről, ha az érzékeny költeményeknek még volna olvasója! Ha nem durvitotta volna el lelkünket a világháború, s mind az a förtelem, ami a világháború nyomán ránk szakadt! Hát csak elégedetek ezzel a két sorocskával:

— Nem látták-e a fiamat, lelkeim?

— Nem láttuk, lelkem, nem.

(Kisbaczon.)

Csehszlovákiai előfizetőinkhez!

A Cimbora kiadóhivatalának Csehszlovákiában a Szlovák Általános Hitelbank kosicei fiókjánál van számlája, amely számla javára az előfizetési díjakat cseh koronában az alábbi pénzügyintézeteknél lehet befizetni:

Beregsas: Beregmegyei Gazdasági Bank r.-t.

Helmece: Bodrogközi Bank r.-t.

Hlohovec: Gálgóczy Hitelintézet.

Illava: Illavai Hitelbank.

Lucenec: Nógrádmegyei Népbank.

Michalovce: Nagymihályi kereskedelmi és hitelbank r.-t.

Mukacevo: Beregmunkácsi bank r.-t.

Nitra: Nyitrai Takarékbank r.-t.

Nove-Mesto: Első Vágújhelyi Bank r.-t.

Nove-Zámky: Ersekújvári Népbank r.-t.

Presov: Eperjesi Bankegylet.

Roznava: Rozsnyói Bank r.-t.

Sevljus: Nagyszöllősi Hitelintézet.

Sp. Nova-Ves: Szepes-Iglói Hitelbank r.-t.

Trencin: Trencsényi Hitelbank r.-t.

Trnava: Nagyszombati Első Bank r.-t.

Velke-Kapusany: Nagykaposi Hitelbank r.-t.

A CIMBORA

első félévi BEKÖTÉSI TÁBLÁI elkészültek. A csinos és tartós bekötési táblák ára 30 leu és 5 leu postaköltség.

APÁM ...

— Irta: HANZÉROS GÉZA. —

Apám, — a törpe almafácska
Tudod, a méhesünk megett,
Mit, harmadéve mult az őszön,
Kezed hogy ott elültetett:
Virágba hajt már; — egyik ágon
Ma reggel im ki is fakadt
S holnapra már tán — szinte látom —
A többi is virágba kap.

Ugy nézem, itt tovább a szőlőt
Meg kéne már tán metszeni.
Kezemben itt a kés, az olló,
De nem tudom hol kezdeni.
Te tudtad ah, csupán közöttünk,
Hogy mit mikor kell és hogyan ...
Mi már csak úgy a készre jöttünk,
Aratni, szedni boldogan.

Hogy elvadult emitt a málna;
Csak így-amúgy ha még terem.
Talán meg kéne nyelni kissé,
Ritkitni tán, — de nem merem.
Ah! lenne itt dolog temérdek:
Az utra nő ki már a gaz,
S hogy mindezekhez mit sem értek,
Csekély vigasz, bár szent igaz.

Kertünknek ősi orgonája
Már lombja teljén áll amott,
S maholnap illatos virággal
Köszönti a kelő napot,
Ha míg a harmat könnye reszket
A szirmok ékes bársonyán
S hogy ékesítse sirkeresztet
En kedves, édes jó apám ...!

(Nagyhalmagy, Aradmegye.)

Hűbele Balázs.

(Mese.)

— Irta és rajzolta: GULYÁS KÁROLY. —

Felőlem ugyan mehettek a falnak mind vigan, nékem ugyan megesküdhet hetvenhét cigánypap is, úgy se hiszem el mégse, hogy valaki közületek olyan helyre legényt ismert volna, amilyen Hűbele Balázs. Ő már osztán igazán híres, nevezetes ember volt; harminchárom gomb volt csak a kislajbiján, pejparipája patkószege meg olyan fényes volt, hogy inkább sohse lássak többet még olyasmit. Igaz, hogy már aprószeres korában se nézett volna hátra soha, egy vaklóért se, mikor még a csikó térdét se érte volna fel pedig, — neki ment az a Balázs mindennek, ami csak előtte volt, olyan erős bátor bárgyu gyereknek sarjadt fel. Hát még mire embernyi ember lett Hűbele Balázs; még gyékényre ülve se tudnám elmondani minden dolgát, egy lére verve meg még neki se fogok, épen csak annyit mondok, amit fülhegygyel hallottam róla.

Szóköztünk maradjon, tovább is terjedhet, elhatározta magát Hűbele Balázs, mikor már hátulról nézett rá a hús esztendő, hogy ő nem bánja, ha nyaka szakad is belé, de ő világgá megyen, elbujdosik a világ tulsó végire. De még nemcsak úgy markapöki módon mondogatta ezt Balázs, el is danolta valami nagyon szépen, hogy:

elmegyek én innen,
elmegyek e tájról,
még vissza se térek
hetedhét országról.

Mindig csak ez után a bujdosás után viselkedett minden gondolata, de nem is volt csoda. Apja elhalt, anyja nem élt szegény fejének, vadonerdő volt lakása, csipkebokor a szállása, még ott se volt maradása, árva volt ő, mint a levél, amit el-el sodor a szél. Senki se nagyon marasztotta, hát lesfel járhatott, osztán azt se

igen bánta, ha térdig kopik is a lába, mégis csak elmegy a világ végéig. Meg is indult egy estendőt, hogy a csillagok járása vezesse jártában-keltében. Sok szép kaszás csillag járt akkor az égen, hogy utnak eredt Balázs. Csak-úgy pusztá kézzel, még egy cseberrudat se vitt magával, úgy indult meg Hűbele módra. El ne felejtsem, hogy volt még egy kenyeres pajtása is, aki sehogyse tudott megválni tőle. Ez volt az öreg Putu Józsi, a madarak nyelvének tudója. Ennek volt csak jeles tudománya, minden madár nyelvén értett. Nem volt, mondom, az a libhec madár, amelyikkel ki ne tudott volna kötni. Abány taritarka szarka, nyalomszopi kis gilice, aranyos mőlingó, mind értette szavát. Minden gacsos, bajboncs bagoly, kókadt szárnyu vércsefiu hallgatott rá, a lecsferdi veréb népség meg épen nagy tiszteletben tartotta ezt a Putu Józsit. Együt füttyülték véle az ágon álló, uton járó kis madarak mind az ő nótáját, hogy:

ibolya, rozsmaring
beh illatos virág,
mennyi rosszat beszél
én rólam a világ,
pedig az én bajom
csak én magam tudom,
mért van félrevágva
csárdás kis kalapom.

Na, hogy ne búsuljon tovább szegény Putu Józsi, nekiajándékozta hóka szép pejparipáját Hűbele Balázs, de osztán kapott is érte cserébe egy drága kis pacsirtát, osztán ez lett az utitársa. Uton-utfélen úgy jártak, hogy hol a kis pacsirta ment elől, hol Hűbele Balázs ment utána.

Tudta azt jól a mi Balázsunk, hogy ha már egyszer lova nincsen, készen kell lenni a talpalással, azért ment ő hét öregnap, két bal-

lábát sem kimélve, míg elért két kökényerdőt, aztán egy szép gelegonyát. Negyediknek határánál, csepükócos szép martjánál, borzasztó nagy tüzet látott, még a szava is elállott. Hát ott langolt két nagy város, Kótyonfitty meg szép Fityfiritty.

Ezen átal most hogy menjen, mikor innét s tul a helyen: előtte tűz, hátul meg viz, ez volt csak a nehéz kérdés.

Első grádicsára jutott szíve fájdalmának jó Húbele Balázs. Dehát, gondolta magában, tyuk se fut átal a szeszen, hát ő már most mihez kezdjen. Hátra biz' ő most se nézett, másfelé keresett segítséget. Mondaná a pacsirtának, adjon valami tanácsot, de már utól nem érhetette, se a szavát nem vehette, szárnyalt fenn a kis pacsirta, hogy a szemét majd kisírta már utána mi Balázsunk.

Kőből vetett nyoszolyára csak befeküdt éjszakára szegény Balázs. Hát egyszer a kis pacsirta, hajnalba fülébe sugta: én Balázsom, én Balázsom, most figyeld meg a szólásom!

— Két város is ég előtted, utad arra nem veheted, hátrafelé se kell menned, itt az apadt vizü kutnál egy szépséges királyleány — orcája égő tulipán — ő is árva, te is árva, lesztek egymás vigaszára. Jól ismertem apját, anyját, egész jeles házatáját, mind ott égett, amije van, abban a két nagy városban, Fityfirittyben, Kótyonfittyben. Szomorúságból van tornyozva lakása most a gyönyörűséges Piszpirádénak, mert ez annak az ékes liliomszálnak a neve, de tudom, hogy ha meglátod, a szádat is széjeltátod. Csak egy a baj, hogy nem maga van, őrzője a vén Botlapát, ki vénebb, mint a vaknagyapád. Kamarába rántó szeme, sarokbafordult nézése beh rettentő ennek az óriásnak! Ugy láttam, mint most, hogy folyton forr az agyveleje, cérnagombolyaghoz hasonló a feje. Egyik orrlükéből kénköves füst tódul, másik orrlükéből tüzes szikra zudul, de sehová se tud menni most, hogy bele égett minden rongyos bundája, csillagos nyelvű bicskája a lángos, lobogós nagy tűzbe.

— Hej, Húbele Balázs, ha te meglátnád azt

a gyönyörűséges Piszpirádé kisasszonyt, ahogy rózsák mosolyognak édes orcájában, gyenge szellő játszik egykontyos hajában, gyönggyel fűzött haját ahogy a szél fujja, piskóta formájú lábát ahogy huzza, meg nem állanád, hogy Húbele Balázs módjára neki ne rohanj annak a vén Botlapátnak, osztán ha legyőződ, tudom, ásó, kapa se választ el többet a gyönyörűséges Piszpirádétól!

— Mert azt is megsugom, csicseregte a hűséges kis pacsirta, hogy az a nagy behemót Botlapát gyenge lábón áll ám; ha valaki felborítaná, az ugyan fel nem állana többet. Azt tanácsolnám, hogy térdekalácsának rohanj, ha fel-lököd, minden a tiéd, ha nem bírod, akkor még a bot fokával se maradsz bizony. Dehát nem azért hitták őtet Húbele Balázsnak, hogy neki ne rohant volna a veszedelemnek, csak ugy pusztá kézzel, még hozzá hogy Piszpirádét is neki igérte a pacsirta.

Hát ahogy odaér Húbele Balázs, épen rostont sütötte Botlapát a somlütüzön pirított lómáját. Volt előtte egy szekérdérkkel ennivaló, csak ugy guvadt a szeme, ahogy nyelte, nyel-dekelte a malomkeréknyi darabokat, inyetejével meg csámcsogott hozzá erőskegyetlenül.

Hát bizooy nem fillentett a drága kis pacsirta. Csakugyan hajborzasztó ábrázata volt Botlapátnak. Nagy haja néki kopasz volt, srófra járt a feje csakugyan, nagy kifordult birsalma szájából ilyen szavak bugybörékkoltak szegény Húbele Balázsról: hej, hőkőköm-bőkőköm, mi járatban vagy itt, mindjárt kikardom a rántomat, aztán lenyakad a vágomat!

Azt hitte Botlapát, hogy ennyi zokszóra micsoda szörnyű jajgatásra, keserves sirásra fakad Húbele Balázs. De bizony egy élő cseppet sem ijedt meg Balázsunk, hanem mind a tiz körme rugójával belé csipeszkedett retkes két térdekalácsába Botlapátnak, osztán ugy lerántotta a földnek a porába, hogy csak ugy sör-jázott a helye is. Hadonászott, rugkapált persze kézzel-lábbal Botlapát, a rezes kardja meg ugy kalimpált, hogy még az a zöldzsálukáteres mennykő se különbül, amelyik a suhaji malmot megcsapta, de Balázsnak semmit se árthatott többet. Ártani nem is árthatott, csak hasznót tett nagy suhingatásaival Botlapát, mert elfujta a kardja szele a tüzet, jobban eloltotta, mintha az ingyen meritett vízből locsolták volna. Most látta csak füstoszláskor Húbele Balázs, hogy micsoda szép két város van előtte. Kis ház mellett nagy ház, eresz alatt ablak, itt már mégis érdemes lesz megmaradni. Hát még mikor valami ezüst csilingelésű kacagás ütötte meg a füle dobját.

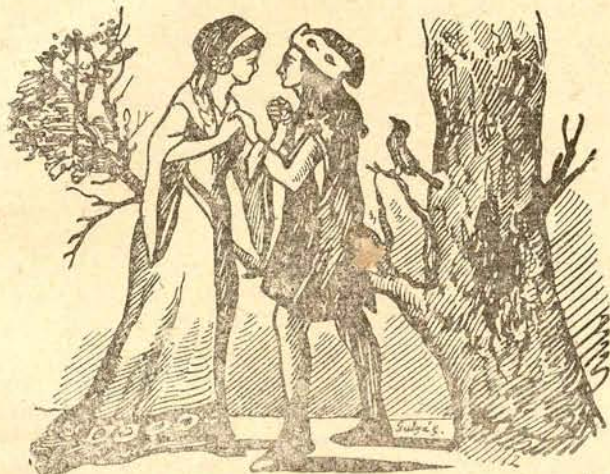
Hogy is mondta a szépséges Piszpirádé, ahogy szembe találta Balázst:

Szívemnek forrása
Csak te érted árad,
Míg buzgó kutfeje
Végkép ki nem szárad!

Még Húbele Balázs is letett a világ végire

menetelről, hiszen ilyen bűvös-bájos szép szavakra csak megjött neki is a jobbik esze.

Botlapát is esedezett, hogy szolgálók lesz ezutánra, csak most az egyszer kössék nyakába a lábát, mindig arrul kódul osztán.

Hát meg is bocsátottak neki. Putu Józsi is elérkezett egyszer, odakocogott pejparipáján, ahol a gyönyörűséges Piszpirádénak meg Hűbele Balázsnak lett a tanyája.

De annak osztán arany volt még a reze is tán, még a kacsalábon forgó várban se lett volna külön módjuk.

Minden pesznyes madár csak nekik danolt, ezután.

Most is elhallgatnám szívesen a nótájokat, legkivált azét a drága kis pacsirtáét, amelyik úgy egybekerekítette okos tanácsával, nagy bölcs kis eszével a most már örökkéig vidám Hűbele Balázst meg Piszpirádét. Mert ezután kisebb gondjuk is nagyobb volt annál, hogy bűnük eressze fejét.

(Marosvásárhely.)

A Cimbora augusztus 5-én megjelenő, 31-ik számának tartalomjegyzéke:

Cimkép. A legszebb. Dóczy né rajza. — Tompa László: Erdélgő szántóvető. Vers. — Szondy György: A világtáró béka. Mese. — Nánay Béla: Dolgozatot írunk. Diáktörténet. — Gulyás Károly: Cserebogár Jóska. Mese. — Farcádi Sándor: Erdély határán. Vers. — Tamás érdeklődik: A párdücről. — Anatole France: A halászat. Mese. — Elek nagyapó: Tökmag király harmónikázik. Vers. — Nagymama: Apró tordai történetek. — Szucsich Mária: Az utkeresők. Mese. — Elek nagyapó: A szerencsés János. Mese. — Fejtörő. — Elek nagyapó üzeni. — Mellékleten: Kertész Mihály: Szökés a teknőben. (Két kicsapott diák kalandjai a Tiszán.)

Tamás érdeklődik.

(Beszélgetés a méhekről.)

Tamás: Mostanában mindig történeti könyveket olvastam és tele van a fejem lázadásokkal, csatákkal, gyilkolásokkal. Amíg olvastam, mindig Petőfinak arra a költeményére kellett gondolnom, amelyet te egyszer felolvastál és megmagyaráztál. Szinte látom magam előtt azt a sebesen hömpölygő vérfolyót, amelynek eredetét nem ismerjük. Meg is tanultam akkor Petőfi versének pár sorát, mert nagyon tetszett nekem.

A történeteket lapozám s végére jutottam. És mi az emberiség története? vérfolyam, amely ködbevesző szikláiból a hajdannak ered ki. És egyhosszában szakadatlan foly le korunkig.

Olyan államban, olyan világban szeretnék élni, amelyben nincs vérfolyó, ahol csendben, békében és szeretetben élek.

Ápa: Mutatok én neked ilyen világot. Előtted ugyan el van zárva, tagja nem lehetsz, de figyelheted. Igaz, hogy nem emberekből áll az állam, de azért nagyon érdekes. Csak be kell nézned egy méhesládának a belső életébe. Azaz nem elég belenézned, figyelned is kell, mit csinálnak odabenn. Eleinte félnél tőlük, de ha megismerkednél velük, nyoma se maradna a félelemnek. Legalább bennem mindig a csodálat érzése keletkezik félelem helyett, ha a méhek kitűnően megszervezett államába belepillanthatok. Irigylem őket.

Tamás: Tudom, miért irigyled. Nagyszerű életük is van. Virágról-virágra röpködnek, a napfényben sütkéreznek, nem veszekednek, hanem mindnyájan dolgoznak.

Ápa: Nem olyan egyszerű a dolog, ahogyan elképzeled. Igaz, hogy nagy gyönyörűség lehet virágról-virágra szállani, de ezt talán ők nem is érzik. Elfogja őket a munka láza. A jó időt fel kell használniuk. Sietnek is a kincset hazaszállítani. Te persze azt hiszed, hogy mindnyájan kirepülnek a szép tavaszi és nyári napokon gyűjteni. Így hamar tönkremenne országuk. Nem is hagyja el az egész raj a fészket. Vannak a kapunál őrk, melyek harcra készen várják, nem közeledik-e veszedelmes ellenség a kincses ház kapujához. Ha közeledik, egy-kettőre rávetik magukat és igazán kitartó és bátor teremtésnek kell lennie, amelyik állja támadásukat. A medvének elég vastag a bőre, mégis ordítva hempereg, ha a méhek megrohanják. Rendesen vízbe iparkodik, hogy szabaduljon ellenségeitől. A medve inkább csak az erdei méheket fosztogatja. Megteszi ezt különben az ember is. Ha valamelyik odvas fában méhet fedez fel, kifüstöli. Nálunk nem sok méhraj van az erdőben. Vannak vidékek, hol érdekesen vadásznak rájuk. Mézet tesznek ki és néhány elfogott méhet jöltartanak. Mikor elszállnak, figyelik röptük irányát. A méh visszatér a gazdag zsákmányra,

ujra jöltartják és figyelik utját. Néha több társat is hoz magával, így aztán a leسلkedő ember felfedezi a fészket. A méhek életre-halálra védelmezik igazán jogos tulajdonukat, de az ember erősebb és elrabolja vagyonukat. A füst ellen nem használ a szűrés fulánk és az egész nép aléltan türi a zsákmányolást. Legelőször a kapuőrök esnek áldozatul. Hazamenet persze a vadász is sziszegve gondol arra, hogy nincsen rózsza tövis nélkül. Ha kisebb állat oson be a kaptárba, hogy egy kis mézet nyaljon, bizony nemigen menekül. A vitéz kapuőrök rávetik magukat, megadják a jelt a többieknek is és megkezdődik a harc. A tovajok bátran nyomultak be, de nagyon sokszor megbánják elbizakodottságukat.

Tamás: Ha megölnek egy-egy kis rabló állatot, az ott benn rothadni kezd és megrontja a levegőjüket.

Apa: Ha pici az állat, megpróbálják kihuzgálni. Nem szeretik a kellemetlen szagot, sőt semmi idegen dolgot nem szívesen tűrnek a kasban. Ha nem tudják kihuzgálni, eltemetik. Persze te most arra vagy kíváncsi, hogyan temetnek. Nagyon egyszerűen. Viaszkoporsót építenek. Bevonják olyan erősen, hogy a levegő nem érhet az elpusztult állat testéhez és ezzel megakadályozzák a feloszlást. Találtak már a kaptárban viaszba zárva egeret, csiga-bigát és más állatkát is. Vannak méhek, amelyek állandóan takarítanak. Nagyon-nagyon tiszta állatkák, nem türik a szemetet.

Ha jól körülnézel a kaptárban, egy nagy kövér méhet is látsz közöttük. Ez a mamájuk, akit nagyon szeretnek és tisztelnek. Mindig láthatsz körülötte testőröket, melyeknek valószínűleg az az egyetlen foglalkozásuk, hogy vigyázzanak rá. Azaz még más is. Etetik. A legfinomabb mézet hordják elé és kínálgatják. Ő sohasem éheznek. Ha kevés az ennivaló, a méhek képesek utolsó falatjukat is odavinni, hogy drága életét megmentse. Nem csoda, hogy az emberek elnevezték királynőnek. El kell ismerni róla, hogy jól uralkodik. Alattvalóit sohasem bántja, igazi anyja népének. Ezt szó szerint is veheted, mert az ő tojásaiból kelnek ki a kas lakói. Látnod, fiam, ezeket is gondozni kell. Ennivaló kell a kis jószágoknak. Egy csomó méh gondozza is állandóan őket. Szükség van rájuk, mert a gyűjtés alkalmával mindig többen és többen áldozatul esnek. Nem az esőre gondolok most, sem a hirtelen támadó szélre, sem a kapzsi madarakra, csak az jutott eszembe, hogy munka közben sok sebesülés történik. A méhnek finom testét összeszurkálják a növények, rendkívül finom szárnya is megkopik. Ha új gyűjtők nem lépnek a régiek helyébe, pár hét alatt nagyon megapadna a kas lakossága.

Tamás: Minden méh az anyakirálynő le-származottja?

Apa: Igen, fiam. A munkások nem szaporodnak. Vannak a kasban hímek is. Ezeket

heréknek hívják. Nem dolgoznak, csak lustálkodnak és esznek. El is veszik a büntetésüket, még talán többet is, mint amennyit lustaságuk miatt érdemelnek. Egy nap arra ébrednek, hogy megváltozott körülöttük a világ. Nem lehet már dolog nélkül hizni, mindig csak hizni, bármerre néznek, haragos pillantásokkal találkoznak. Eleinte nem értik, miről van szó, de csakhamar megértetik velük a dolgozók, hogy nincs szükség mézpusztítókra. A könnyű életnek vége, a munkások elpusztítják őket.

Tamás: Az anyakirálynő is részt vesz a harcban? Valószínűleg ő vezeti a küzdelmet, mert a legerősebb.

Apa: Tévedsz, fiam. A királynő méltóságon ül testőrei között. Nem bocsátja ő ki a fulánkját ilyen apróságért. Elvégzik azt az alattvalók. Ő csak akkor harcol, ha egy másik anya kerül a kasba. Azt mondják, hogy ilyenkor véres csata döl a két királynő között és a közönséges nép nem avatkozik bele a küzdelembe. Sokszor megfigyelték az anyák viselkedését egymással szemben. Ha nem olvastam volna a legkomolyabb tudósok műveiben, magam sem hinném el, milyen ádáz dühvel támadnak egymásra. A tudósok szerint a méhek anyát nem ölnek meg, a testőrök se bocsátják ki hegyes tőreiket, ha egy idegen anya betéved, vagy inkább az ember egy idegen királynőt betesz közéjük. Bezzeg rohan az igazi urnő, hogy ellenfelét legázolja. Sokáig nem bírnak egymással és kimerülten félbehagyják a párbajt. De itt életre-halálra kell harcolni. Ugy-e, okosabbak, mint az emberek? Rábízzák a harcot a vezérekre. Királyi párbaj dönti el az uralkodást. Mennyi vérebe került mindig az alattvalóknak, ha valaki elhatározta, hogy letaszítja a régi királyt trónjáról. A méhek úgy gondolkoznak, hogy tessék a trónért megküzdeni, ha nem tetszik a régi uralkodó. Még azt sem engedik meg, hogy megosztózzanak az uralmon. Ha valamelyik vissza akar vonulni, utját állják, rávetik magukat, hogy ne menekülhessen. Valóságos gombolyag keletkezik felette. Ellenfele nem férhet egy darabig hozzá, időt adnak neki a pihenésre. Aztán kezdődik a harc újra, míg az egyik elpusztul. Az élő a legnagyobb hódolattal veszik ismét körül.

Tamás: Nem értem a dolgot. A kasban levő királynő az anyjuk, miért nem védik meg a betolakodó ellen?

Apa: Ez nekem sem tetszik. Jobb szeretném azt mondani neked, hogy az idegen királynőt kikergetik. De a tudósok mást mondanak. Ugy látszik azonban, saját királynőjüknek jobban kedveznek, mert ütközet közben, a fegyverszünet alatt nagyon leszorítják az idegen királynőt. Legalább is úgy látszik, hogy az idegen még fáradtabban kezd az új harcot, mint ahogy abbahagyta. Saját királynőjük pedig pihen alattuk, mikor a csata pár percre megszakad. Ha új királynő kel ki és elég népes a kas, egy nap nagy mozgolódás támad a méhek között. Ké-

szülnek a nagy utra. Nem a fiatalokat küldik el, hanem az öregek távoznak a régi királynő vezetése alatt. Ilyenkor valósággal részegek. Nem dolgoznak, hanem hegyen-völgyön lakodalmot van. Duskálnak a finom ennivalóban, de azért a kast jól megtelve hagyják hátra a fiataloknak. A királynő nem száll messzire, a legközelebbi bokron vagy fán megpihen. Rövidesen köréje csoportosulnak alattvalói, szorosan simulnak hozzá. Az egész raj olyan mint egy nagy fürt. Könnyen bele lehet őket rázni egy kasba. Csak arra kell vigyázni, hogy a királynő belekerüljön. Ha nem veszik észre a rajzást, nem sok idő múlva egyes méhek szállanak el más-másfelé. Ezek a kémek. A vidéket vizsgálják meg, van-e letelepedésre alkalmas hely. Egyszerre felszáll a raj, megindul új hazát alapítani. Ugy-e, megható, hogy átadják a gyűjtött kincset fiatalabb testvéreiknek. A kirepülés pillanatától idegenek egymásra nézve. A régi házára már nem gondolnak, nem gondolnak akkor sem, ha az alkalmatlan időjárás következtében éhség vagy teljes pusztulás vár rájuk. Ha egy-egy véletlenül visszavetődik, nem fogadják otthon tárt karokkal, hanem a már felállított kapuőrök fegyverüket szegeznek neki. Ezeket nem lehet kijátsszani. Ismerik a kas lakóit. Azt mondják, hogy mégis le lehet őket néha fegyverezni. Ha egy-egy idegen méh jól megterhelve feléjük tart, azt beeresztik. Üres kézzel azonban nem lehet bejutni. Itt nincs köldös, mert nincs irgalom. Nem haragszom rájuk, mert nagyon vigyázni kell vagyonukra. Nagy gondnal és fáradtsággal szerzik. A rablók könnyűszerrel akarnak hozzájutni. Még a méhekben sem bizhatnak. Vannak rajok, amelyek rászoknak a rablásra. Rájönnek arra, hogy sokkal könnyebb mézet rabolni, mint gyűjteni. Azaz könnyebb volna, ha harc nélkül lehetne. No, de ezek a rabláshoz szokott méhek egy kis harctól sem riadnak vissza és társaikat olykor-olykor megrabolják. Ha a kast megtámadják, valószínűleg mindnyájan fegyverre kelnek és sietnek a kapuőrök segítségére. A tisztogatók abbahagyják a takarítást, a viaszkesztők sem fedik be a sejteket, talán még a királynő testőrei is előrohannak. A szellőztetők sem lebegtetik szárnyukat, hanem mennek az ellen-ség elé.

Tamás: Milyen szellőztetőkről beszélsz, apus?

Apa: Ha jól megfigyeled a méhek munkáját, láthatsz közöttük olyanokat, melyek állandóan a szárnyukat lebegtetik. Ezek a szellőztetők. Nem az a céljuk, hogy a szűk utakon friss levegőt hajtsanak be, hanem sokkal inkább az, hogy a mézet legyezzék. Mikor a méz már benne van a sejtekben, a méh nem takarja be azonnal. Így valószínűleg hamar megromlana. Vár egy ideig, míg bizonyos részek elpárolognak belőle. Hogy a párolgás gyorsabb legyen, legyezi a födetlen sejteket. Mikor aztán megéri a méz, mikor már tartóssága biztosítva van,

akkor következik a befödés. Te persze azt hiszed, hogy a te kedvéért gondoskodik a méh a méz tartósságáról. A világért sem. Még talán magára sem gondol, hiszen a gyűjtő a legritkább esetben eszik az eltett kincsből. Egy titkos ösztön hajtja a gyűjtésre: az utódok, ifjabb testvérei számára gyűjt. Mire télen le kell szedni a gondosan leragasztott födelet, már nincs az élők között az a méh, amely gondosan leragasztotta. Csodálatos titkai vannak a természetnek. A csodák itt vannak körülöttünk és mi nem is szoktuk észrevenni őket.

Hát nem csodás-e, hogy ez a piciny állat egyesített erővel pompás kis kamrákat épít méze számára? Ezt az állatot nem kellett mér-tanra tanítani, mégis egyik sejt olyan, mint a másik. A lelógó lépek olyan távolságra vannak építve, hogy zavartalanul lehessen járni közöttük. De megdöbbenőbb az, amikor az új kasban elkezdik a munkát. Ha régi szabásu szalmakasba kerülnek, nem találhatnak benne semmit, amihez a munka kezdetén hozzátapadhasanak. Megkezdődik azonnal a munkafelosztás. Egy sereg méh végigsétál a kas oldalfalain. Ha nyílást talál, betapasztja. Egy másik csapat hozzáfog a takarításhoz. De legérdekesebb az a csoport, amely a tetőre függeszkedik és egymásba kapaszkodva lóg le. Ezek szorosan tömörülnek és látszólag teljesen tétlenek. Mi történik bennük, nem tudjuk. De egy bizonyos idő múlva észrevehetjük, hogy viaszkot izzadnak ki. Megvan már a nagyszerű építő anyag. A tetőhöz tapasztják a kis viaszdarabkákat és elindulnak a kipróbált mesterek, hogy alakítsák az anyagot. Megszületik az első hatszögű sejt, amelyet csakhamar követ a többi is. Ma már nem igen engedik, hogy a méhek ilyesmivel pazarolják drága idejüket. A különböző kaptárakban mesterséges lép várja a méhesládót, csak ki kell egészíteniök a sejteket és meg kell tölteniök anyaggal. Az ember aztán elszedi tőlük. Természetesen, nem szabad éhezni hagyni őket. Annyit kell benn hagyni, hogy tavaszig éhen ne vesszenek.

Tamás: Azt ígérted, hogy olyan világot mutatsz nekem, amelyben nincsen harc, hanem a szeretet uralkodik. Én ugy látom, hogy a méhek birodalmában harc is van és szeretet helyett a munka uralkodik. Megbámulom ezt a munkás népet, de igazán nem tudom szeretni. Nem is vágyódnám az országukba. Fájd nekem, hogy könyörtelenek és annyira belemerülnek a munkába, hogy nem élvezhetik az életüket.

Apa: Igazad van, fiam. Talán úgy kellett volna mondanom, hogy elvezetlek egy olyan világba, ahol rend és munka uralkodik. Elvezetlek oda, hol egyetlen gondolat vagy ösztön tölt el minden alattvalót és ennek az érzésnek áldozza életét. Ezt az érzést a természet olthatta beléjük, nem más ez, mint küzdelem a jövő nemzedékért. Minthogy mindig ez lebeg előttük, ők nem érthetik meg azt, hogy kegyetlenek, irgalmatlanok, erőszakosak és fősvények. Az a

cél, hogy a jövő nemzedéket fentarthassák, minden más gondolatot háttérbe szorít. A jövőt a királynő képviseli, mert ő rakja le a petéket, amelyekből született méhek majd elfogyasztják a gyűjtött mézet. Ezért védik és tisztelik a királynőt. Ha elpusztul, megszakad a munka, tönkremegy a nép, mintha egyszerre átlátná, hogy nem érdemes dolgozni, mert nincs jövő.

A természetben, édes fiam, ne keresd a szeretetet! Hogy valami élhessen, más szerve-

zetnek rendesen pusztulnia kell. A szeretetet az ember sem tudja megvalósítani. Majdnem kétezer évvel ezelőtt hirdette Krisztus az embereknek, hogy szeressék egymást, az emberiség története mégis egy nagy vérfolyam, amely egyes korokban apadni látszik, de nem sokára ismét úgy megdagad, hogy elöntéssel fenyegeti az egész világot.

(Budapest.)

Az én első jutalomkönyvem.

Irta Kristóf György.

(Folytatás és vége.)

II.

Nagy volt az öröm az egész családban, hogy jutalomkönyvet kaptam. Kincsnek tekintettem s néhány napig jóformán egyebet se tettem, mint nézegettem szép zöld bekötési tábláját, a benne levő képekkel. Aztán olvasgatni kezdtem. Tartalmáról, írójáról még vajmi keveset tudtam, de sejtettem, hogy a kollégiumban csak szép könyvet adnak jutalomba. Hát az enyém is szép kell, hogy legyen. Az is volt.

Eleintén a Petőfi apróbb költeményeit olvastam úgy rendszer nélkül, össze-vissza. Egyik-másik versét már az iskolában is tanulnk. Azokat jól megértettem. A többi is nagyjában. Egyszer egy forró júliusi délután, mikor édesanyám már hazajött a mezőről, hová a munkásoknak délebedet vitt, lapozgatok a jutalomkönyvemben. Azt mondja édesanyám:

— Olvass hát egy kicsit, hogy én is halljam...

S én elkezdtem hangosan olvasni a János vitézt az édesanyámnak, aki leült varrni. Hát, édes Istenem, sorról-sorra nőtt az én bámészkodásom és gyönyörűségem. Különösen két dolog tetszett. Egyik az, hogy olyan volt a mese, hogy én azt valóságnak éreztem. Mindjárt el is helyeztem a falunkba Kukorica Jánost, Juliskát, a mostoháját. Látni véltem azt a bizonyos kukoricaföldet, ahol Jánost megtalálták. Ez a valóságosság, a mesének kedves falusi, otthonias színe tetszett nekem leginkább. Jól emlékszem ma is, hogy édesanyámtól azelőtt sokszor hallottam a Szép Czerczeruska és a Szent Genovéa történetét. Ezek is szépek voltak. De különösen a Szent Genovéa története a sziklával és kecskékkal előttem olyan lehetetlenségnek tűnt föl. Persze, mert a mi falunk áldott síkföldi község. Nincs ott se szikla, se kecske. Hát nem lehet ott Genovéa se. Ellenben János vitéz — ez már tökéletesen a mi falunkról szólt, a mi falunkban történt. Legalább én úgy éreztem már akkor. Azt gondolom, hogy a Petőfi költészetének éppen ebben áll a nagy

varázsa: minden sora, gondolata, alakja, meséje olyan, hogy abban magunkra, a mi magyar lelkünkre, cselekedeteinkre; a mi magyar anyaföldünkre, állataira, növényeire eszmélünk. Ezért is mondjuk, hogy Petőfi a legmagyarabb, legnemzetibb költőnk.

A másik dolog, ami nagyon megtetszett nekem, az volt, hogy bár szinte valóságnak éreztem, amit olvastam, mégis mindig szebb volt a valóságnál. Tetszett nekem, hogy a János vitézben, de egyéb verseiben is mindazok, akik a jóra vigyáznak, akik erkölcsre törekcsenek, előbb-utóbb célhoz jutnak. Most már érett fővel világosabban tudom azt, hogy azért szeretik szerte a nagyvilágban a Petőfi költeményeit, amiért én is megszerettem. Mert eszményi, mert ideális az ő költészetének a világa. Ezt röviden így mondhatnók: úgy történik és az történik a Petőfi verseiben, ami minden jóra igyekvő ember lelkét fölmelegíti, kielégíti, gyönyörködteti.

Ugy tetszik, édesanyám is így volt. Neki is tetszettek a versek az én jutalomkönyvemből. És így egyre biztatott ő is, amit most már biztatás nélkül is tettem volna, hogy olvassak Petőfiből. Hát én olvastam szívesen, gyönyörűséggel. Arra emlékszem jól, hogy azon a nyáron a János vitézt háromszor is végig olvastam. Tán negyedszer is neki fogtam volna, de közeledett szeptember, a diligencia, az I. gimnazialis osztály. Egyelőre félre került kezemből az én Petőfim. De ha valahol valamelyik iskolai olvasókönyvben Petőfi-verset láttam, régi kedves ismerősnek tűnt föl előttem.

Talán 2 vagy 3 év múlva történt, hogy kezembe került valamelyik nagyobb diák asztaláról egy vaskos könyv, amelynek a címe volt: Petőfi Sándor élete — írta Fischer Sándor. Titkon, lopva elkezdtem olvasni ezt a vaskos könyvet: hadd lám, ki is volt az a Petőfi? Hát amint olvasom, s minél tovább olvasom, mind jobban látom, hogy csakugyan valóság, amit Petőfi verseiben megírt. Valóság, még pedig olyan, amelyik éppen magával Petőfivel történt meg, hiszen többnyire éppen önmagáról írta. Ez

a felfedezés valósággal ámulatba ejtett, hogy lehet egy ember, aki minden dolgát, érzését, gondolatát versbe tudja tenni, hogy legyen egy olyan élet, amelyik költemény. Azóta a mai napig sokat olvastam Petőfiről és sokszor elolvastam verseit és élettörténetét. De ma is ezt tartom a Petőfi egyéniségében a legnagyobb szerűbb tulajdonságnak, hogy élete és költészete teljesen és tökéletesen egybevág. Amit érez, gondol és cselekszik, versbe tette. És amit versben megírt, mindazt a szépet, jót és eszményt a maga életében végre is hajtotta. Ezért éreztem én a Petőfi életét és költészetét mindenkor a

legtökéletesebb remekműnek. S ezért volt és maradt mai napig Petőfi az én kedvelt költő. Egy-egy versét százszor is elolvastam. S mindig szebbnek, jobbnak találtam az életet, a természetet, mint amilyenek voltak az elolvasás előtt. Még a mai csunya napokban is.

Köszönhetem mindezt az első jutalomkönyvemnek: a Petőfi összes költeményeinek.

Azért ha jutalomkönyvetek van, s óhajtom hogy mindnyájatoknak legyen, olvassátok ti is figyelemmel. Hát ha ti is kaptok belőle egy egész életre szóló utravalót.

(Kolozsvár.)

DICSŐ.

— Irta: KONDOR FERENC. —

Erdőkkel borított
Csendes kicsi fészek,
Apró házaidra
Andalogva nézek.

Dombok tetejéről
Szóleid nevetnek,
Édes reménységük
Bölg embereknek.

Utcaidon szerte
Jól öltözött nép jár,
Vastag szalonnával
Él itten a polgár.

Fehér cipőt, tejfelt,
Majdnem ingyen adnak,
Földműves kaszái
Dús kalászt aratnak.

Emberek az utcán
Mosolygva köszöntnek:
„Dicsőség az Urnak
S a jó embereknek!”

Erdőkkel borított,
Csendes, kicsi fészek,
Kanyargó folyódba
Andalogva nézek,

S mintha kapudban Szent
Péter állna örül,
Aki ide belép,
Menten megdicsőül...
(Dicsőszentmárton.)

Halkirályfi ajándék-koronája.

Irta Szentimrei Jenő.

A mi házuk nem esik messze a Marostól. Virágos kis kertünk van a ház előtt, szép piros muskátlikkal, teljes violákkal, rezedás táblákkal. Ez a része a teleknek az utca felé néz. A ház mögött előbb a veteményes kert következik, azontul nagy-nagy gyümölcsös és ennek a gyümölcsösnek a végében hömpölyög a Maros vize. Ezt azért mondom el olyan részletesen, hogy mindenki elképzelje magának azt a helyet, mely nekem a legdrágább, hiszen ott ott éltem le a legboldogabb gyermekkor éveit. Mig apróbbak voltunk a testvérekkel, ott topogtunk a virágok között az édesanyánk után, ott kergetőztünk a nagy gyümölcsösben és később, amikor iskolás-sorba cseperedtünk, ki-ki szaladtunk fürödni a Marosra s a nyári vakációkon nem volt kedvesebb szórakozásunk a horgászásnál. Mi sem voltunk tündérgyerekek, csak olyan jók és olyan rosszak, mint a legtöbb gyermek ebben a korban. S hogy mégis olyasmi történhetett velünk, ami mesébe illő, azon nincs mit csudálkozni. Ti is éltek át a magatok gyermekéletében csodálatos dolgokat, de csak később fogjátok megtudni, hogy azok mesébevalók voltak, más gyermekek gyönyörűségére és okulására. Hallgassátok csak meg,

mi történt az én Sanyi öcsémrel abban az időben!

Egy nyári napon én beteg voltam, nem mehettem le halászni, csak Sanyi öcsém ment le egymagában. Lehetett úgy délután három óra, amikor Sanyi többek közt egy icurka-picurka kis cigányhalat fogott. Félredobta a pici halat a többi döglött apróhal közé s éppen azzal bajlódott, hogy új gilisztát fűzzön a horgára. Hallotta a könnyű neszt, mely a kicsi hal vergődéséből keletkezett, de nagyon el volt foglalva a horgával s ügyet sem vetett a kis hal haldoklására.

— Te nagyon rossz gyermek lehetsz, —
suttogta akkor feléje egy vékony gyermekhang.

Az öcsém körül nézett, nem látott senkit, azt hitte képzelődik s bevetette a felszerelt horgot a vízbe.

— Te nagyon rossz gyermek lehetsz —
hallotta ismét — neked egy csöpp szived sincs.

Sanyi gyerek most már megijedt. Kiabálni kezdett:

— Ki beszél hozzám! Jöjjön elő a bokorból, ne ijesztgessen engem!

— Nem a bokorból beszélek, folytatta a

hang – itt esdeklek, vergődöm a lábad mellett s te nem akarsz észrevenni a kínódásomat.

Akkor nézte meg jobban Sanyi, hát a szegény kishal beszélt hozzá. Nagyon oda volt már, vergődni sem tudott, oldalt feküdt a homokon, alig mozogtak kopoltyúi.

– Dobj vissza engem a vízbe, – nyöszörögte – elpusztulok itt a homokon.

Sanyi ekkor tenyerébe vette a kishalat.

– Honnan van az, hogy te beszélni tudsz? – kérdezte tőle. – Én mindig úgy tudtam, hogy a halak némák.

– Dobj vissza a vízbe, dobj vissza a vízbe! – lihegte a halacska.

– Előbb mondd meg, hogy honnan tanultál meg beszélni.

– Megfulok itt a tenyereden. Engedj vissza, majd aztán elmondok mindent.

– Hogyisne! – mondta gunyosan Sanyi – visszadoblak s te vígan odább evezel, azt se mondd, félkalap. Ne akarj te engem becsapni.

– Dobj vissza, az Istenre kérek. Olyan kincsekkel ajándékozzalak meg, amiket földi szem nem is látott még. Én a halkirály legkedvesebb fia vagyok.

Sanyi kegyetlenkedett.

– Mit tudnál te adni? – tudakolta.

A kis hal már nem tudott felelni. Kezdték kidüldölni a szemei, már nem is látszott, hogy mozognának a kopoltyúi. Sanyi arra gondolt, hogy ha az a beszélő halacska életben marad, talán még beváltja ígértét, ha pedig ott döglök meg a tenyerén, akkor egyáltalán be sem válthatja, még ha akarná, akkor sem.

– Menj hát, élj boldogul! – mondotta a halacsának s bedobván a vízbe, még röptében utána kiáltott: – Aztán ne feledkezz meg a kincsekről!

A kis hal, mint egy kavics, elmerült a habokban és Sanyi kíváncsian leste a vizet, mikor fog felbukkanni ismét az ígért kincsekkel. Hát egyszerre a szeme elé kapta a kezét. Akkora fényesség villant a szemébe, azt kellett hinnie, hogy megvakul, ha ránéz. Négy roppant harcsa, akkorák mint egy-egy kisbornyu, derékig kiemelkedve a vízből, az orrukon tologatták fölfelé azt a ragyogó valamit.

Egy elegáns, feketehátú hal uszott e küldöttség élén és az én Sanyi öcsémhez ezt a rövid beszédet intézte:

– Uram, – mondotta – hálával tartozunk néked, hogy királyunk fiát, országunk reménységét visszaadtad az életnek. Halkirály, a mi felcséges urunk nem is tudja, miképpen hálálhatná meg nagy szívessegedet. Egyelőre általam kéret, fogadd el tőle ezt a koronát, mint hálája csekély jelét. Kérünk téged, hajtsd lejjebb fűrtös fejedet, hogy e királyi dísszel megkoronázhassunk.

Sanyi káprázó szemmel, szédülve hajtotta fejét közel a vízhez, a négy harcsa kirugta ma-

gát a vízből, fejére illesztették a koronát s elűntek a habok közt nyomtalanul.

Édes szülei a kert végéből egyszer csak borzasztó sikoltozást hallottak. A Sanyi hangja volt. Rémséggel szaladtak hátra a Maroshoz, édes apám ruhástól vetette magát a hullámokba, úgy kellett Sanyit kihuzni.

– Vegyétek le, vegyétek le a koronát a fejéről! – sikoltozta még akkor is, mikor felhozták és mellém fektették a szomszéd kiságyba.

Sanyi hét nap, hét éjszaka magas lázak közt hánykódott és félrebeszélt. Egy pillanatra sem volt magánál, de rettenetes fájdalmai lehettek.

– A koronát! Hideg! Hidegebb a jégnél! A koronát le kell venni! Összetöri a fejemet! – ezeket kiabálta szünet nélkül.

Aztán nagysokára megcsendesedett, a láza alábbhagyott, s már a doktor bácsi azt mondta, hogy túl van minden veszélyen. Akkor mondta el Sanyi, hogy mi történt vele a Marosnál. Elmondta, hogy attól a pillanattól, mihelyt a koronát a harcsák rátették a fejére, rettenetes fájdalmat kezdett érezni. A korona mind szorult összebb-összebb és olyan kegyetlenül hideg volt, mint télen a zuzmarás kilincs. És olyan nehéz volt, mintha legalább is malomkövet tettek volna a fejére. Fel sem tudott emelkedni többet. A korona egyre húzta, húzta lejjebb, végre is beleszédült a vízbe.

Sirt, mikor ráemlékezett.

– Édesapám, – zokogta – mi volt ez? Mi volt ez az istenért?

Édesapám megfejtette a csodát.

– Bizonyosan elaludtál a Maros partján s az egész csak álmodtad fiam. A nedves földön – aznap délelőtt eső esett, emlékezhetsz rá – meghűlt a fejed és a beteg agy álmai igen kinosak szoktak lenni. Bizonyosan hánykódni kezdtél álmodban, úgy estél a vízbe, ahol aztán hirtelen felébredtél.

Édes jó anyánk pedig azt mondta:

– De ennek az álomnak egy nagy tanulsága is van. Az a kis hal, amelyet egyszerű kérésére, jó szíved sugallatára nem engedté szabadon, csak akkor, ha viszont szívességet ígért, így bosszulta meg magát. Sohase felejtsetek el, fiacskáim, amit most mondok. Ha valakivel a jó szívetek tanácsára jót tesztek, anélkül, hogy tőle valamit is várnátok, azt a jóságot százszorosán vissza fogjátok kapni. A viszontszívesség pedig, amelyet kikényszerítenek, olyan, mint a kis hal koronája. Kívül csillogó lesz, diszes, de jéghideg, mert hiányzik belőle a hála meleg sugárzása. A jó ember jót tesz anélkül, hogy csak köszönetet is várna érte.

(Kolozsvár.)

CSEREBOGÁR KISASSZONY.

— Irta: BÖLÖNI JOLÁN. —

Jaj, de milyen nagy esemény
Történt itt a héten!
Cserebogár kisasszonyka
Leesett a réten.

Fejét, lábát és a szárnyát
Nagyon megütötte,
Alig volt egy kicsi hijja,
Hogy össze nem törte.

Óh, de nagyon megijedt a
Kisasszony mamája,
Fejét vesztve, sikoltozva
Rohant a konyhába.

„Gyere ide, Csibike,
Szaladj, szaladj izibe,
Fuss gyorsan a bagolyhoz,
Ő itt a legjobb orvos.

Jöjjön kocsin, autón,
Vonaton vagy léghajón,
De azonnal itt legyen,
Mig nagyobb baj nem leszen!”

A kis Csibi lelkenedezve
Futott a bagolyhoz,
Perc se telt el s utra készen
Állt a híres orvos.

Táskájában magával vitt
Orvosságot százat,
Amely, hogyha nem is használ,
Amde nem is ártthat.

Ugy rohantak, no de arról
Ugy-e, nem tehettek,
Hogy a beteg már meggyógyult
Mire megérkeztek?

(Kolozsvár.)

Két veszekedő közt...

Hogy történt, hogy nem: a huncut bagoly
egy sárgarépat lopott valahol. Karmába kapta
s az erdőbe vitte — hogy csaléteknek jó lesz,
bölcse hitte. A füre dobta és egy ágra szál-
lott, — várván, hogy egy nyulacska rá talál
ott, s amint szegény a répába harap, a fa ágá-

— Ejnye, szedte-vette! Hát a bagoly is
ravaszkodni mer? Mindegy! Azért enyém lesz
a siker! Csak gubbaszkodjál az ágon, füles: a
fa tövében róka koma les!

Szegény nyuszi! Végső órája üt! Fönt és

ról tüstént rájacsap. A gondolat „nadselü“ volt,
annyi szent — de a fa alatt egy róka pihent,

alant: ellenség mindenütt! Jön csakugyan, szag-
lász a fübe le! — megpillantja a répát a húbele!

s alighogy ez a répát észrevette, így szólt ma-
gában:

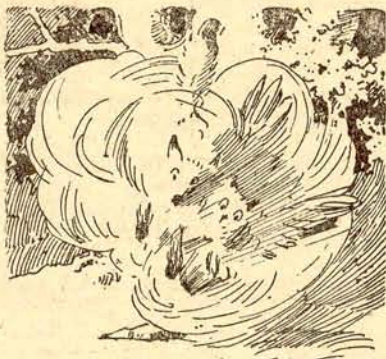

Nekiesik, hogy rágja boldogan. A fa mögül a
róka rárohan. Csakhogy a bagoly nem nyug-
szik meg ebben: az ágról hirtelen a földre reb-

ben, rókabundába kap karmaival, vagdalja, csipi, s közben rárivall:

— Hallod, komé, nem értem ám a tréfát! A fa tövébe én tettem a répát! Azt nem a te kedvéért tettem én! Hordd el magad! Ez a nyul az enyém!

De róka koma nem beszél sokat: a szájjával csak kaffog, tátogat, — szeretné kiszabadítani magát s áthalharapni a bagoly nyakát.

Ilyen harc nem folyt az erdőbe' rég! Forognak, mint egy körszörüs-kerék. Tépdesi, marja egy a mászt veszettül — de a nyulacska övek nem lesz ettül!

... Mert hát, igen, a nyuszi ezalatt — farképnél hagyta őket s elszaladt, — mintha a szemét vették volna ki, — üthetik bottal a nyomát neki!

A két ellenség lassacskán kifárad; ütnek-csipnek egymáson még egy párat, s felröppen a bagoly (jól megtépázva), a róka is tovább áll (csúszva, mászva). Annak a tolla, ennek a bundája — olyan, hogy nézni is iszonyat rája. A bagoly ott fenn elkóckadva ül — a róka oldalog a fa körül — s a két veszekedő közt a harmadik örül.

(Kisbaczon.)

Elek nagyapó.

Apró tordai történetek — apró embereknek.

— Lacinak meséli a nagymama. —

Egy reggelen beállit Laji, a kocsis, Feri bácsihoz: — Meginstálom a tekintetes urat, itt kell hagynom a szolgálatot.

— No, mi az, Laji? Magát ki bántotta?

— Engem, uram, a világon senki, de így, ahogy most van, nem tudok tovább ülni.

— Hát akkor csak ki vele, hogy hol a bibi, mert én meg vagyok magával elégedve. Tudni akarom, hol a baj.

— Hát az úgy van, tekintetes uram, hogy mire az asszony. Ujtordáról behozza az ebéde-met, az hideg. Éhes vagyok, megeszem, de akkor meg nincs helyem, ahová egy félórára lepihenjek. Ez így nagyon rosszul vagyon.

Vakargatta Feri bácsi a fületövit s mondá:

— Ez tiszta színigaz, amit maga mond, Laji, de mit csináljunk?

— Elgondoltam én azt már így magamba, tekintetes ur! Ez az istálló két lónak igen nagy. Válasszuk ketté; akkor lesz kocsislakás és az urnál itt vagyok, amikor kell, nekem meg lesz egy vackom, ahol meghuzódok.

Mond valamit, Laji! Igaz, hogy most építeni nagyon sokba kerül, de megbeszélem egy jó emberemmel és csinálunk valamit.

Ugy is lett. Feri bácsi megegyezett egy ismerős köművessel és hamarosan megkezdték az építést. Hordtak az udvarra: téglát, meszet, homokot, kavicsot és jöttek az emberek dologba.

Ahogy megindult a munka, Ferkó a reggeli után fogta a kis talyigáját és egyenkint hordta oda a téglát a köműveseknek. Tíz órakor hivta Ilona néni:

— Ferkó, kicsi fiam, gyere, egyél valamit!

— Nem éjek já, dolgom van!

Az anyukája még örült is, hogy ilyen szorgalmas fiacskája van, hagyta hát. Hanem aztán délben, amikor a köművesek letették a munkát, bement Ferkó is. Meg volt izzadva, mosdott és leült az asztalhoz. Uram, Istenem, volt aztán ebédelés! Nem nyafogott ő, mint a kényes gyerekek, hogy „ezt nem kérek, ez nem kell!” Megevett szépen, jóízűen, amit az édes anyuskája adott neki.

És Feri bácsi nagyon szerette az ő kicsi, munkás fiát.

A CIMBORA 1923. évének első
fél évében megjelent összes számai

diszes kötésben

kaphatók.

A 400 oldalas kötet ára 120
leu. Az összeg előzetes be-
küldése ellenében vagy után-
vét mellett szállítja a Cimbora
kiadóhivatala — Szatmár.

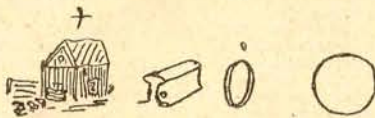
FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejt-
vény megfejtése is jogosít!

A rejtvények megfejtését, a megfejtők
és nyertesek névsorát egyszerre, a megfej-
tést követő hónap végén közlöm!

Képrejtvény.

– Rajzolta: Lőrinczy Sándor. –

Betűrejtvény.

– Beküldte Lakatos Kató. –

4 oxigén
4 é

Pontrejtvény.

– Beküldte Henn János. –

- Gyümölcs,
- Állat,
- Egyik világrész,
- Egy szám,
- Férfi név,
- Női név,
- Nagy város Erdélyben,
- Levegőben van,
- Madarak királya.

Az első pontra jutó betűk összerakva egy
híres magyar költő nevét adják.

A júniusi számok rejtvényeinek megfejtése.

22. sz. Képrejtvény: Leveletlen erdő. Betű-
rejtvény: Huszár. Szórejtvény: Több nap, mint
kolbász.

23. sz. Nótás rejtvények: Dalegylet, Páros
csillag az ég alján. Betűrejtvények: Török Elek,
Végrendelet, Jenő énekel. Verses rejtvény: Ka-
lap, ács, kalapács. Szórejtvények: A munka di-
cséri mesterét, Könnyű rontani, de nehéz építeni.

24. sz. Betűrejtvény: Színész.

25. sz. Képrejtvény: Síralomház. Számrejt-
vény: Hamarabb utólérik a hazugot, mint a sánta
ebet. Betűrejtvény: Szorongás. Verses rejtvény:
bír, pir, hir, sir, zsir, ir, ri. Névrejtvény: Karolina.
Betűrejtvények: Mindenható, Elandalog.

Megfejtették: Kovács Éva, Feichter Hen-
rik, Asztalos Judit, Hováth fiuk, Csillag László,
Mayer Maci és Öcsi, Gerő Bertalan, Csia Ilona,
Léderer Lili, Szmercsányi Pista, ifj Varga Árpád,

Dankó Irénke, Schwarz Ilonka, Sztojka László
és Kató, Hirsch Lili, Kupferstich Pál, Verébi
Pál, Katóka és Tónika, Imreh Ferenc, Rafael
Klárika, Ferenczy Évi, Osztian Ilike, Horgos Icuka,
László Gyula, Szőke Mihály és András, Rosmann
Etus, Denderle József, Csonka Irénke, Segelstein
Norbert, Szabó Vili, Káhán Arnold, Györffy
Endre, Pataki Pali, Hoffmann Dezső, Lengyel
László, Hárnik István, Péter Margit és Géza,
Singer Margit, Ajtay Lacika, Haydl Icuka, Szűcs
Anna, Rooz Lola, Tőkés József, Hanoé Laci,
Kacsó Margit és Pirooska, Dénes Editke és Ferike,
Révai Bandi, Bagossy Sándor és János, Virág
Annuci, Védél Misi, Horváth Pisti, Wlassak Hen-
rik, Duka Rózsika és Zoltika, Káhán Ilus, Szabó
Zoltán, Szabó Gyurka, Benczel Andor, Patka
Bnnuska és testvérei, Marx József, László Gyula,
Sztojka László, Diószeghy Lajos, Borbély Edit,
Kathonay Nelly, Kardos István és Tibor, Szabó
Jenő és Sanyi, Szilágyi László, Ullmann Editke,
Mátis Editke, Baumgarten Ada, Polacsek Imre,
Vidéki testvérek, ifj. Szaniszló János, Ruhig
Zoli és Pali, Csürös Pisti, Dóczy Zoltán, Kövér
József, Salamon Sándor, Varga Gyula és Lajos,
Csonka Irénke, Bagossy Klári és Juci, Szász
János, Treitel Imre, Gutfried Bözsi, Laufer Ernő,
Györffy Endre, Szabó Vili, Dénes Edit és Feri,
Hoffmann Dezső, Herskovits Zoltán, Szabó
László, Kacsó Pirooska és Margit, Herman De-
zső, Marton Lilly.

A megfejtők közt 16 könyvet sorsoltunk
ki. Tökmag király öfelsége a következők nevét
huzta ki Elek nagyapó kalapjából: Dankó Irénke
(Brassó), Hirsch Lili (Marosvásárhely), Feichter
Henrik (Székelykocsárd), Gorváth Pisti (Nagy-
enyed), Wlassak Henrik (Székelykeresztur), Hor-
gos Icuka (Dés), László Gyula (Székelyhid), Se-
gelstein Norbert (Brassó), Szőke Mihály és And-
rás (Székelykeresztur), Szabó Vili (Ujszentanna),
Káhán Arnóle (Kolozsvár), Révai Bandi (Dés),
Horváth Fiuk (Kolozsvár), Bagossy Sándor és Já-
nos (Nagybánya), Virág Annuci (Dés), Hoffmann
Dezső (Ermihályfalva).

Kiadó bácsi postája csehszlovákiai előfizetőihez:

Luby gyermekek, Nemecka-Lupca. Klobisiczky
Márta utján megrendelt Cimborát f. hó 1-től küldjük
és kérjük az előfizetési összeget átutalni. Hálásan kö-
szönjük az előfizetést. – Kribel Zsófi, Presov. 10 cK
előfizetése beérkezett és így az előfizetés szeptember
30-ig ki van egyenlítve. – Auerwaldt Jánosné, Trebi-
sov. Előfizetését köszönettel megkaptuk és ezzel a hát-
rálék 1923. június 30-ig nyert kiegyenlítést. Kérjük az
előfizetés megújítását. – A következő előfizetések
érkeztek be: Kurimay Teréz Uzorod 23 cK 1923. júl.
1-től 1923 december 31-ig. Karsay Karsai és Ervin Roz-
nava 20 cK július 1-től december 31-ig. Sziklai fiuk
Kosice 10 cK július 1-től szeptember 30-ig.

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél egyenesen Elek nagyapó címére: Kisbaczon, (Bafanii Mici) u. p. Nagy-baczon, (Bafanii Ma Háromszék megye (Jud. Treischaune) küldendő, akkor idejében kaptok választ. A levélírás egyik fontos szabálya, hogy benne legyen a levélben: hol kelt, melyik évben s melyik hónap hányadikán!

Szórakozott unokák! Tordáról jun. 30-iki keffel két rejtvényt kaptam tőletek névalírás nélkül. Az egyiknek megfejtése Ludwig von Beethoven. Nyilván Beethoven-imádók vagytok s így nem csudátok a szórakozottságokat. De ti se csudálkozzatok, hogy ezúttal a nevetek kimarad a levelejtők névsorából. — Schwarz Ilona Kolozsvár. Könnyű megbocsátanom a papírosdat: nekem ez kedves írópapírosom. A 23. számért már írtam a kiadóbácsinak. Rejtvényeid közül kétő bevált. Az már nem volna nadselű gondolat öcsikétől, hogy Kisbaczonból nyaralni menjen. Van eszébel Persze, minden hétre nem fermelhet nadselű gondolatot, az ő agyacskajának is szüksége van a pihenésre. No meg, teste egyéb részecskéjének is. — Salamon Sándor Szilágycseh. Nem haragszom én a gyakori rejtvénybeküldésekért. A számrejtvényed sorra kerül, a betűrejtvényed igen könnyű. Levelezőlapod sokáig kőborolt valahol, mert a 15-17. szám rejtvényének a megfejtése már rég megjelent. — Zacher Mancsi Aranyosszentmihály. Szívesen bocsátom meg, hogy bár két hónap óta vagy unokám, most írsz először. A tisztá jeles bizonyítvány igazolja, hogy nagyon el voltál a tanulással foglalta. Irántam való nagy szeretetre vall, hogy elhunyt nagyapád helyett a Jézuska bennem adott neked másik nagyapát s így van megint, akinek levelet írj. Szép és helyes írásod külön dicséretet érdemel. A címváltozásról intézkedtem. — Kertész József Torda. Rejtvényedből választok. A házszámot helyreigazította a kiadóbács. — Kardos István, Tibor és Öcsi Nagyszalonta. Előző leveledben az írásod sokat javult, Tibor, de a mostaniban megint hanyatlást látok. Különösen a rejtvényeket oly hevenyészten írtad, hogy egyik-másik betű olvashatatlanná, amint hogy te magad is beismered, hogy csunya az írásod. De miért csunya, ha tudsz nem csunyán is írni? Egyébként az újságot ezután mindháromatok címére, Temley ut. 23., küldi a kiadóbács. — Szilágyi László Szilágycseh. Ha hibát találtál a rejtvényben s mégis megfejtetted, ez dicséretre válik. Ellenben nem válik dicséretre az írásod. Tulságos gyorsan írsz, pedig „nem hajta a táfár.“ Irj lassan, gondosan, külföldben elromlik az írásod s magad sem tudod elolvasni. Így, Laci, így. — Szabó Jenő és Sanyi. Azt látom, hogy a Bercsényi-ut. 63. sz. házban laktok, de melyik városban, azt kifejeztetted. Írjatok bővebben és hadd tudjam meg, melyik helység tiai az én új unokám. — Vass Gizuska Sepsiszentgyörgy. Jó sokáig vártál a levélírással, Gizuska, ha már fél éve vagy az unokám. Majd meglátom, hogy kipótold-e a nyaront. Elvárom ezt tőled, aki nemcsak kifutó bizonyítványt kaptál, de jutalomkönyvet is. A 12. szám pótlásáról külön levélben intézkedtem. — Ifj. Szaniszló János Kolozsvár. Mindaneget rejtvényed jó, de a képrejtvényt egyelőre nem közölhetem, bár jól van megírozva, mert tulságosan drága a sokszorosítás. — Schwartz Emilia Arad. Kedvem szerint való az írásod, de még kedvem szerint valóbb volna, ha nem elégednél meg a rejtvénymegfejtéssel, de egyébként is bemutatkozna nagyapóknak. — Binczel Andor Gyulafehérvár. Tulságosan sok már a névrejtvény, másfajta rejtvényen főd a fejedet. — Borbély Edit Szovát. Mäskor egyenesen Kisbaczonba küldd a megfejtést, ne Szatmárra. Így nagy utat tesz meg a leveled. Szinte lekéstél emiatt. — Diószeghy Lajos Nagyszalonta, Bercsényi-utca 40. Ha van felesleges, a kiadó bácsi elküldi neked a regény első évét. A piros tintával való írást nem tanácsolom. Megrontod vele a szemetet. — Sztojka László Dés. Nem látjuk meg az írásodot, hogy a kezéd kifacmodott. Azt hiszem, csak egy kis, muló rándulás lesz az. Szóval: használt a lecke, mert egészen jól olvasható az írásod. A pályázaton nyert könyvet megreklamáltam a kiadóbácsinál. Erős a gyanu, hogy a pályázati könyvekkel valami baleset történt, mert éppen e könyveket többen reklamálták. — László Gyula Székelyhid. No, lásd, csak türelemmel kell várni a nagyapó választ: aki levelet ír neki, előbb-utóbb választ kap rá. Ha nehezen vártad az új pályázatot, kívánságod teljesült. — Székely Géza és Ákos Alsószombatfalva. Nyilván megérdemeltétek, azért rendelték meg kedves szüleit a Cimbora. Hát csak olvasgassátok figyelmesen, mert a Cimbora bővíti az ismeretét, mit az iskolában szereztek. — Benedek Emilia és Gerda Aranyosgyéres. Hogy oly későn írtatok, azért nem haragszom, mert ezt a mulasztást lehet pótolni. A fő hogy szeretettel olvassátok a Cimbora. A husz leut, mit a Cimbora jelemelt áraban küldöttetek, átutaltam a kiadóbácsinak. — Nemes András Marosvásárhely. Az öcsike könyvére küldött 40 leut átutaltam a kiadó bácsinak. Az új negyede 50 leut kell fizetned a Cimboraért. — Kathonay Dolly Budapest. Gondolom, hogy sok dolgotok volt az új fészekrakással, s neked sokat kellett tanulnod, hogy a külföldi vizsgát sikeresen letehesd. Örömmel látom, hogy Budapestnek már sok szép látnivalójával megismerkedtetél s általában jól érzéddagad, de tudom, sokat gondolsz a szép Erdélyre és soha-soha el nem felejtetd. A címváltozásról s a kért szám megküldéséről intézkedtem. — Ullmann Editke Ferdinánd. Csak két kettes, a többi csupa egyes, kaptál jutalomkönyvet is s éppen a Galambok-at, nagyapó könyvét. Nyilván ennek a vizsonzása az a négy és ötleveses lőhere, amely oly épen érkezett meg, mint amilyen épenek, tökéletesnek érzem irántam való szeretetedet. Szeretném látni, amint édesen alvó kicsi hugodat kocsikáztatod az

árnyékos fák alatt. Remélem, kedves játszópajtást kaptál a németországi üdülő gyermekben. Majd írlj róla. — Mátis Editke Dés. A kézimunkáért 25 leu jutalmat kaptál, mivelhogy a tied volt a legszebb. Még a tanfelügyelő bácsi is megdicsért. Hiszem, hogy jól fog sikerülni a felvételi vizsgád is a román polgáriba. Elemér öcséd, a harmadik elemista, tisztá kifutó bizonyítványt kapott. Képzelem kedves szüleitök örömet. — Kliegl Róbert Temesvár. A kockarejtvényed sorra kerül. A rajzban még sokat kell fejlődöd, de erős akarattal a siker nem marad el. — Schwarz Jenő Arad. Most találkozom először a neveddel. Jól írsz, s remélem, ezután nemcsak megfejtést, de igazi levelet is kapok tőled. — Lónyay Ferenc és Blanka Gyulafehérvár. Ugyanezt üzenem nektek is. — Baumgarten Ada Csíkszereda. Sokkal közelebb Csíkszeredához Kisbaczon, mint Szatmár s te mégis Szatmárra címzett a levelezőlapod. No de szerencséd volt, kicsi Ada, mert így sem késztél le. — Polacsek Imre Parajd. Te is Szatmárra küldted a megfejtést, pedig Parajd és Kisbaczon egy megyében vannak. De te is szerencséd voltál: nem késztél le. — Denes Ferike és Editke Aranyosgyéres. Májusban Pesten voltatok az jártatok az Állatkertbe s mindenfelé. És igen tetszett nektek Pest. Gyönyörködtek a Dunában, nem úgy, mint az a pesti fiú, aki azt mondta, hogy nincs mit nézni a Dunán. Hát ez a gyönyörködés dicséretetekre válik. A képrejtvényeket jól van megszerkesztve, de sokszorosításra nem alkalmas. Az írásotok igen apró. Igyekeztek nagyobb betűvel írni, mert az apró betűs írás megrontja a szemeteket. — Körtvélyes Ernő Arad. Oly tisztán és helyesen írsz, hogy szeretnék veled közelebből is megismerkedni. Várom a leveledet. — Gönczy Judit. Nem tudtam kibéliezni a postabélyegzőt, hol adtad fel a leveledet. Következő leveledben szépen írd oda a lakhelyedet is. — Vidéky Testvérek Torda. Most már nincs más mód, mint hogy újra be kell küldenetek a névtelenül küldött rejtvényeket. Sejtettem, hogy ti voltatok az én szórakozott unokám. — Sugar Lili és Roseth Beilus Halom. Egyforma és pirosintás írással kaptam tőletek a 26. szám rejtvényének a megfejtését. Ebből azt látom, hogy jó barátok vagytok. Ennek igen öröndek. A pirosintás írásnak azonban nem öröndek, mert ez rontja a szemeteket. — Ruhig Pali Marosvásárhely. Ha úgy van, amint írod: megdicsérek öszinteségedért. Azt írod, te is lusta gyermek vagy, de Zoli bátyád még nálad is lustább: ezért írod te az első levelet nagyapóknak. Hiszem is, nem is a lustaságot. Jobban mondvá: nem akarom hinn. Tőletek függ most, hogy ebben a hinni nem akarásban megerősítetek nagyapót. Ugy legyen! — Merle Györgyike Arad. Öcsike régebb nadselű gondolatát olvashatod, mert azok megjelentek könyvalakban, mint a borított belső oldalán olvasható, a Cimboraiban meg lesz még bőven rész az azokban, amint megkerülték a postán elévűd öcsike-kepek. Mindkét rejtvényed jó, de a betűrejtvényt igen könnyű, névrejtvényem pedig — amint ezt több unokámnak írtam — tulságos sok van. Szóval: más rejtvényen főd a fejedet, I. gimnazista új unokám! — Kilgász Tibi Felixfürdő. Mit szól öcsike ahhoz, hogy „itt sincs, ott sincs, sehol sincs, aki jobban szeretné nagyapókat, mint te?“ — azt szólja, hogy ez a lehetetlenséggel „nadselű“ szeretet. Irénkének azt üzenem, hogy Bályokról azon a levélén kívül, melyre válaszoltam én neki, más levelet utjabban nem kaptam, de azért a sok-sok csókot viszonzozza Tökmag király. — Róza László Arad. Új unoka vagy, amint látom, tehát levelet várok tőled. Az egyszerű rejtvénymegfejtéssel nem elégsz meg nagyapó. — Juhász Pista. Azt megírtad, hogy Kabára mentek, de azt nem, honnan indultatok el. Szóval: megszegted a levélírás törvényét. De azért szívből kívánom, hogy jól mulass Kabán (persze, nem úgy, mint az egyszerű kabai asszony), s jó egészséggben térj vissza. A számrejtvényed sorra kerül. — Pujkon László Gyulafehérvár. A bélyeged ezután csírizd rá a leveledre, mert a levelezőlapod bélyeg nélkül érkezett. Persze hogy szegény nagyapó megbüntetted. — Ackermann Regina Brassó. Nem csudálkozom, mert a vizsga előtt a többi unokám is igen győren írtak. Annál szorgalmasabban írtak most. A kiadó bácsi pótolja a 24. számot. — Dóczy Zoltán Nagyenyed. Te sem kaptad meg a pályázaton nyert könyvet. Egyre nyilvánvalóbb lesz, hogy ezek a könyvek a postán kallódtak el. A kiadó bácsi erre külön levélben figyelmeztetett. A színjeles bizonyítványhoz és az 50 leu jutalomhoz szívből gratulálok. Öcsike bizonyítványa is színezegyes. Ferkónak meg a gazdaságához gratulálok. Kapott egy csomó csirkét és két rucát. És van két nagy nyulatok és öt kicsi. Ez már aztán nagy gazdaság. Lesz tojás megint, amit Ferkó eltörj. Számrejtvényed sorra kerül. — Greczer Gábor és Imre Szatmár. Rejtvényeteket nagy része vagy jóismerős vagy igen könnyű. Egy-kettő sorra kerül. Azért, hogy eddig nem írtatok, nem haragszom, mert tudom, hogy kipótoltátok. — Komáromi Bandi Dicsőszentmárton. Mindkét rejtvényed jó, de mégsem közölhetem, mert Cimbora megfejtésű rejtvény egy ládával gyűlt össze, nemkülömben névrejtvény is. Ha jól vizsgáztál, édesapád bizonyval ezután is járhatja neked a Cimbora. Sipos Domokos sógorodnak, nekem igen kedves barátomnak, azt át meleg üdvözlémetem. — Csűrös Pisti Girbo. Elhiszem, hogy jól érzéddagadt otthon, mert igazat szól a közmondás: Mindenütt jó, de legjobb otthon. Öcsike reggeltől estig járhat, közbe-közbe olvasgat, irogat és termeli a nadselű gondolatokat. — Orosz Gábor Szatmár. Ha nem is tökéletes, de figyelemreműlt Schiller költeményének, a kápolnának a fordítása. Az eredeti történetét már kevésbé vagyok meglegedve. Ha meg nem szűnt volna a diákuságotok, abba beleillett volna. A Cimbora magas mértékkel mér, ide bejutni nem oly könnyű, de idővel, ha komolyan tanulmányozod a jelesebb írók írásait, sikerülhet neked, merl mutatkozik némi írói készség számrpróbálógafasáidban. — Duca Rózsika Beszterce. Szeretnéd, ha egyszer a cimbép alá ez lenne írva: Nagyapó. Hiszen ez még megtörténhetik. Hogy Zoltika öcséd nevet Jolánnak szedte a szedóbácsi, azon csak örülj, mert szép név az. Rejtvényedből válogatok.

— Itt kikötünk, — mondotta most Miska s a csolnak orrát a part felé irányította.

A kikötés teljesen zavartalanul és simán történt. Amint partra léptek, első dolguk volt kikémlelni a környéket. Ovatosan kusztak fel a parton, áttörtek a sűrű bokrokon s kidugva fejüket, körülnéztek... Teljesen elhagyott vidék volt. Még kutyaugatás sem hallatszott semerről, jeléül annak, hogy ember sem lakik a közelben.

— Eppen nekünk való hely, — mondotta Miska. — Gyerünk vissza a ladikhoz s vonjuk fel a partra, a sűrűbe.

— Ez csak könnyen ment, — jegyezte meg Ferkó, letörölve arcáról a verejtéket. — De a vízrebocsátással megint sok bajunk lesz.

Eszébe jutott az „Erzsike“ első vízrebocsátása s még most is borsózott a háta bele!

Miska azonban, mint mindig, most is biztatta:

— Itt elég csendes a víz s lapos a part. Nem kell semmitől tartanunk.

— Es most mit csinálunk? — érdeklődött Ferkó.

— Itt bevárjuk az éjszakát.

— S addig?

— Hasalunk a fűben.

— Inkább próbáljuk ki a horgokat.

— Igazad van, — helyeselt Miska. — Ugy sines vacsoránk.

A csolnakból kiszédtek a horgokat, elkészíteték a botokat, aztán zsebkésükkel áskálni kezdtek a földben giliszta után, amit a horogra szántak, csalétkül. A kiásott gilisztákat aztán egy nagy lapulevélbe csavargatták s így teljesen ellátva mindezzel, ami a horgászáshoz kell, visszaindultak a partra.

A part egyik beugró részén letelepedtek, a

A pincér hozta a párolgó levest s letette a vendégek elé. Egy-egy kopott bádoggal kanalat is adott nekik, meg két fanyelű csorba villát és ugyanolyan kést.

A fiuk azonban nem igen figyeltek az evőeszközök milyenségére, hanem kanalizni kezdték a füstölt hussal főtt illatos bablevest.

Amikor a levessel végeztek, Miska töltött a borból s poharát odakoccintotta a Ferkóéhoz.

— Szervusz! — mondotta.

— Szervusz! — viszonzotta Ferkó.

— Örök barátság! — toldotta meg Miska.

— Örök barátság! — ismételte Ferkó is.

Ittak.

Kissé savanyu, karcos volt a bor, de azért jóízűen csuszott le torkukon. Amikor pedig a jó zsíros töltött káposztára került a sor, nem győzték hajtogatni a poharat.

A gyakori hörpintgetéstől melegük kezdett lenni, fülük kipirosodott s jókedvük támadt. Most már ők is bele-beledudoltak a cigány cincogásába, amit a füstös (jó füle lévén) rögtön észrevett s vigyorogva hajladozott feléjük, sőt oda is sompolygott hozzájuk.

— Kezsit csókolom á nágyságos ifiuraknak, — hízeltget — mit huzzson az öreg Gácsó cigány?

Miskának ekkor már széles jó kedve volt. A második féllitert is megrendelte s felemelve poharát, odaszólt a rücskösképű cigánynak:

— Huzd el azt, hogy „Gaudeamus igitur!“

— Jáj, kezsit csókolom, — mentegetőzött Szent Dávid utóda — éppen csak ezt ázs egy nótát nem tudom... Mer' erre nem divátos.

— No várj, majd elfütyülöm, — ajánlotta Miska.

Ezzel fütyülni kezdte a diáknótát, a cigány pedig utána cincogta. Kétszer-háromszor is elpróbálták, míg végre önállóan is eljátszotta Gácsó. Sőt annyira kifrázta, hogy szinte elveszett maga a melódia.

Ki tudja, hogy hogyan végződik ez a mulatozás, ha, szerencsére, egy másik asztal vendégei el nem hívják a cigányt. Így hát Gácsó abbanhagyva a muzsikálást, lekapta kopott, rongyos kalapját s csaknem földig hajolva kunyorált:

— Csókolom a sivük csücskét, ifiurak, ne sajnájjanak pár krajcárocskát... de hátost is szabad azsir adni... kilencs rajkóm van odáházsa...

Miskát a pénzügyi kérdés kijózanította, újra számolni kezdett s végül benyulva mellénye zsebébe, gavalléros mozdulattal dobott egy nikkelt háttal a rongyos kalapba.

A cigány mohón kapott a pénz után s gyorsan eltüntette zsebében.

— Hát ást a kis máradék bort megihatnám-é, mert nagyon somjas vágyok, — rimánkodott.

— Igyad, — legyintett Miska uri nemtörődömséggel.

Gácsó egy szuszra kiszivta a még szinte félig lévő üvegből a bort, aztán tovább állott.

— Jó lesz, ha mi is megyünk, — ajánlotta ekkor Ferkó, aki nagyon kívánczozott már a friss levegőre. Erősen szédült a feje és kóválygott a gyomra. Ugy érezte magát, mint a Tiszán, amikor a vihar utólérte őket.

Miska egyetértett vele s megcsörgette a poharát, mire a sánta pincér odabicegett.

— Parancsolnak az urfiak? — kérde hajlongva.

— Fizetünk! — mondotta Miska.

— Hetvenhat krajcár, borralaló nélkül, — szolgált a számlával a pincér.

Miska kipengetett az asztalra nyolcvan krajcárt.

— A többi a magáé — mondotta.

Ezzel — kissé ingadozva — kifelé indultak.

— Miattam csinálhatsz, amit akarsz.

— Én azt tartanám helyesnek, — szólott Miska — hogy most ne folytassuk az utat. Talán már a legközelebbi községben figyelők állanak a parton.

— Tehát? — kíváncsiskodott Ferkó.

— Tehát most valami alkalmas helyen kikötünk, partra vonjuk csolnakunkat s ott lapulunk az éjszaka beálltaig. És ezentul, míg csak túl nem leszünk minden veszélyen, csak éjjel utazunk.

— Éjszaka, a sötétben? — borzongott Ferkó.

— Nincs más hátra, — mondotta Miska.

— És ha összeütközünk valami hajóval?!

— Akkor legfőljebb elsülyedünk! — cinikusodott Miska. — A hajósoknak ez a sorsuk. Külömben is mindketten tudunk uszni, hát nem olyan veszedelmes, ha össze is ütközünk.

Ferkónak úgy vacogott a foga, mintha a Rákóczi-indulót verné.

— Hiába tudunk uszni, ha görcsöt kapunk a hideg vízben! És cipőben nem is lehet uszni. Okvetlenül belefutunk a vízbe, ha összeütközünk, — kesergett Ferkó.

Miska azonban rettenthetetlen volt.

— A véletlen szerencsére kell biznunk magunkat. Sokszor olvastam, hogy a hajótöröttek a hajó-roncsból kikerülő egyetlen szál deszka segítségével menekültek meg. Talán nekünk is marad egy szál deszkánk hajótörés esetén...

E vigasztalásra még csak jobban rázta a hideg Ferkót. Most már olyan zöld lett, mintha a Tisza hullámaiban fuldokolna a borzalmas hajótörés éjszakáján.

Eközben a part egyik teljesen elhagyott, sűrű bokrokkal benőtt részéhez értek. Közel s távolban sehol ember-lakta hely, élőlénynek semmi nyoma.

— Kik vannak itthon a legénységből? — kérde a rendőrkapitány.

— Szabó, Kerekes és Balogh, — válaszolt a rendőr.

— No, ennyi éppen elég. Hivja be őket.

A rendőr sarkon fordult s néhány perc múlva visszatért az előbb nevezett három társával.

— Parancsára! — jelentette.

A kapitány most megmagyarázta a rendőröknek, hogy miről van szó s meghagyta nekik, hogy azonnal menjenek le a Tisza partjára s cirkáljanak ott és ha egy mosóteknőben látnak két nebulót, csipjék fölön őket és hozzák ide.

A rendőrök megértvén a parancsot, eltávoztak s indultak a part felé. Utközben megbeszélték a tervet is. Ugy határoztak, hogy a part három, egymástól távol eső pontján fognak felállani és gondoskodnak arról, hogy csolnak is legyen közel arra az esetre, ha a szökevényeket a vizen kellene üldözni.

Ily felkészülés mellett okvetlenül kézre is került volna Miska és Ferkó. Azonban, mintha megéreztek volna, hogy valami veszély fenyegeti őket, a Hizóból egyenesen csolnakukhoz siettek, csak éppen a maradék pénzükön egy bádoffazekat vásároltak, meg az egyik utba eső fűszerüzletben egy kevés só és paprikát szereztek be. Amikor aztán leértek a partra, gyorsan beszállottak a ladikba s mivel éppen kedvező szél is fújt, kifeszítették a vitorlát és sebesen haladtak a Tisza közedén lefelé.

De még el sem hagyták a város hosszát, amikor a rendőrök feltűntek a parton. A legszélső őrszem, aki tehát a legközelebb állott a szökevényekhez, azonnal észrevette őket s kurjongatni kezdett utánuk:

— Halló! Alljanak meg! Jöjjenek vissza! — kiáltozta.

Miska meg Ferkó nagyon is jól hallották a kiáltozást s rögtön tudták, miről van szó.

— Üldöznék! — mondta Miska. — De tegyünk úgy, mintha nem hallanánk semmit. Hanem szorítsuk az evezőket s a tulsó part mentén folytassuk az utazást, hogy egérutat nyerjünk, ha utánunk találnak is jönni.

Megragadták hát a lekvárkavaró lapátokat s a félelem által megkétszerezett erővel eveztek. A szél mintha csak pártjukat akarná fogni, megerősödött s megdagasztotta vitorlájukat.

A rendőr tovább kiáltozott utánuk, de a távolság már elnyelte szavát. Egy ideig még tétlenül állott helyén, mert belátta, hogy csolnakkal hiába üldöznék őket, mivel részint igen nagy volt már a távolság, de meg a vitorla behozhatatlan előnyt adott nekik. Összefütyülte tehát társait s előadván nekik tapasztalatait, tanácskozni kezdtek a teendőkről. Azonban semmi okosat nem tudtak kisütni. Egyszerű, kisvárosi rendőrök voltak, akiknek ilyen „komplikált“ eset még nem fordult elő prakszisukban s így hiányzott belőlük a kellő leleményesség. Végre is, nagy bölcsen, abban állapodtak meg, hogy jelentést tesznek a főkapitánynak s tőle várják a további utasítást.

Visszaindultak tehát a rendőrség épületébe.

A főkapitány, amikor a jelentést meghallotta, toporzékolt dühében.

— Telefonálni kellett volna azonnal a legközelebbi község csendőrségnek! De hát most már kisiklottak a pernahajderek a kezeink közül. Azóta oly messze járhatnak, hogy most már hiába is telefonoznánk. Nincs más hátra, mint táviratozni

az igazgatónak Szolnokra, hogy mi már nem tehetünk semmit, kísérletezzenek máshol.

Ezzel el is intézte a maga részéről a szökevények ügyét.

A szökevények pedig a csongrádi esetből megállapították, hogy otthon most már mindent tudnak s megtették a szükséges intézkedéseket az elfogatásukra.

Amikor tehát, hátra kémelve, észrevették, hogy már nem üldözik őket, s így rövid időre levegőhöz jutottak, haditanácsot tartottak a ladikban a követendő óvatossági szabályokról.

— A helyzet komolysága arra kényszerít, — kezdte Miska, — hogy alaposan megfontoljuk a teendőket.

Ferkó, aki úgy reszketett, mint a nyárfalevél, csak egy fejbólintással helyeselt, mert egyelőre nem volt abban a lelkiállapotban, hogy beszélni is tudjon.

— Ugy sejtem, — folytatta ezután Miska, — hogy távirattal vagy telefonnal fellármázták már az összes parti városokat s ha sikerült is a csongrádi rendőrség karmai közül kikerülnünk, valószínű, hogy Szegeden készen várnak bennünket, ha ugyan már előbb le nem fülelnék.

— Én is azt hiszem, — jött meg a Ferkó szava. — Mitévők légyünk tehát?

— Épen ezt kell kisütnünk. Te mit gondolsz?

— Én nem gondolok semmit — siránkozott Ferkó. — Mondtam már, hogy rád bízom magamat teljesen. A te eszméd volt a szökés, tehát gondolkozz csak te!

— Helyes, — válaszolt Miska. — De kötelességem volt megkérdezni téged is, nehogy aztán szememre hányd később, hogy nélküled cselekedtem.

TIZENHARMADIK FEJEZET,

melyben egy különös táviratot kap a csongrádi főkapitány s hőseinket üldözni kezdik.

Talán éppen abban a pillanatban, amikor Miska és Ferkó kifelé támolyogtak a „Hizó“-hoz címzett vendéglőből, a csongrádi rendőrfőkapitánynak egy táviratot kézbesítettek. A főkapitány, aki hozzá volt szokva, hogy napjában több táviratot kapjon, minden különösebb meglepődés nélkül, szórakozottan bontotta fel a sürgönyt. De mikor végigolvasta, mégis hűmmögni kezdett s roszzalóan csóválta fejét... Majd odaszólt a szomszéd asztalnál dolgozó fogalmazónak:

— Hallgasson csak ide. Ez sem mindennapi eset.

S felolvasta a táviratot, amely így szólt:

„Két harmadik gimnazista, névszerint Mihók Mihály és Lakatos Ferenc a Tiszán, mosóteknőben megszöktek. Kérem feltartóztatni és visszaszállítani. — Fesztóry, gimn. igazgató.“

— Mosóteknőben?! — csodálkozott a fogalmazó.

— Valami kalandos természetű, haszontalan kölykök lehetnek. No, ha elcsipem őket, nyomok is olyan két barackot a fejükre, hogy vőlegénykorukban is megemlegetik.

Ezután a főkapitány megnyomta az asztalán levő csengő gombját, mire azonnal belépett az ügyeletes rendőr.

A Cimborá első félévi bekötési táblái elkészültek. A csinos és tartós bekötési táblák ára 30 leu és 5 leu postaköltség. □□□□□

Ha támogatni akarjátok munkánkat, közöljétek a kiadóhivatallal a Csehszlovákiában lakó és veletek egykorú kis cimboráitok pontos címét.

A Cimborá képes heti gyermeklap kiadásában az alábbi könyveket jelentek meg: ○○○○○○○○○○
Benedek Elek: Öcsike könyve. A „nadselű” gondolatok első sorozata. (Szép kötésben.) . . . Ára L. 35—
Benedek Elek: Öcsike könyve. A „nadselű” gondolatok első sorozata. Számozott példány. . . Ára L. 40—
Benedek Elek: Híres erdélyi magyarok. I. A két Wesselényi. II. Kőrösi Csoma Sándor . . . Ára L. 18—
Kertész Mihály: Senki Tamás története. Gyermekregény. Ára L. 25—
Balázs Ferenc: Mesefolyam. (Husz mese a szereteiről) . . . Ára L. 25—
Monoky Sándor: Tündérmese. (Szép kötésben) . . . Ára Lei 12—
Ezeket a meséskönyveket az összeg előzetes beküldése mellett szállítja a „Cimborá” képes heti gyermeklap könyvosztálya, Satmar. Cimborá Szerkesztette: Benedek Elek. Az 1923. évi első félév (január—június) példányai díszes kötésben. . . . Ára Lei 120—

Előkészületben és sajtó alatt:

Kertész Mihály: Szökés a teknőben. (Két kiesapott diák kalandjai a Tiszán.) Gyermekregény. ○○○○○○
Balázs Béla: Az igazi égszínkék. (Ötszáz számozott példányban, díszkiadás) ○○○○○○○○○○○○○○
Szondy György: A lodenkabát és egyéb mesék. ○○○○○○○○○○
Lengyel Miklós: Tamás érdeklődik. Párbeszéd az ősemberről, a fegyverekről, a mumiákról, a krokodilusokról, a ligyókról, a mérges növényekről, az elefántokról, az ékirásról és egyéb tanulságos kérdésekről.

A Cimborá ez évi január, február márciusi és áprilisi számai teljesen elfogytak. Ezekkel a számokkal senkinek sem szolgálhatunk. □□

Június harmincadikán lejárt a második negyedév. Ne mulasszátok el az előfizetési díjaitokat beküldeni, mert kénytelenek leszünk a lap további küldését beszüntetni.

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ:

SZABADSAJTÓ KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓ R.-T. SATMAR.

A LAPOT A NYOMDAVÁLLALAT BAIA-MAREI (NAGYBÁNYAI) FIÓKJÁNAK GYORSSAJTÓJÁN NYOMJÁK

A SZERKESZTÉSÉRT DÉNES SÁNDOR FELEL.

A SZÍNES CIMLAPOKAT ÓCSVÁR REZSŐ RAJZOLTA.